

2లో కథ



6లో మిసీ కథ

మనసు మాట..



8లో విరితోట

మనసుంటే..



**ప్రజాశక్తి**

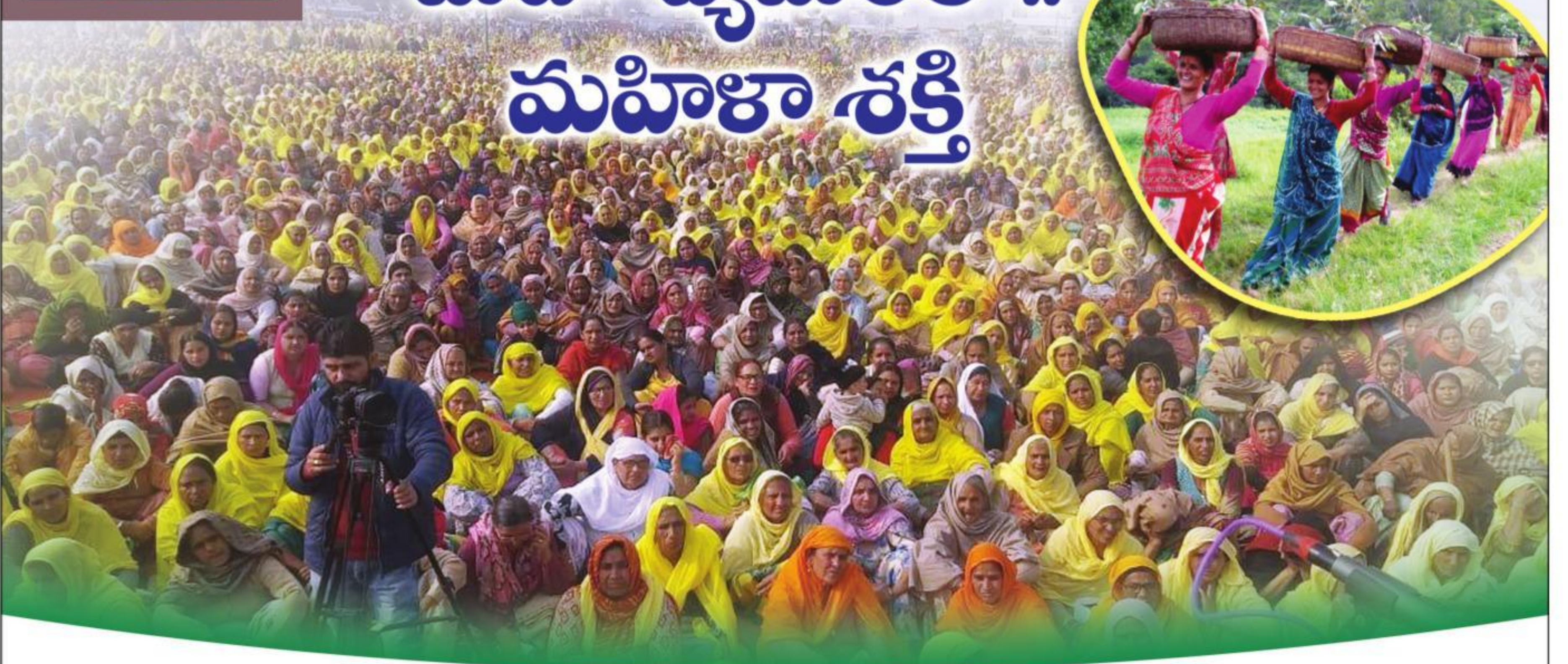
ఆదివారం అనుబంధం  
జనవరి 31, 2021



'ఎక్కడమ్మా నీవు లేనిది..  
ఏమిటీ నువ్వు చేయలేనిది..  
నాట్లు వేశావు.. కలుపు తీశావు..  
కోత కోశావు.. పంట నూర్చిడి చేశావు..  
వ్యవసాయంలో నువ్వు లేకుంటే..  
నోటి కాడికి కూడే రాదు..'   
అన్నట్లు వ్యవసాయంలో మూడొంతులు  
శ్రమ ఆమెదే.. పితృస్వామ్య భావజాలంతో  
న్యాయమూర్తులూ గుర్తించని దుస్థితి.  
మహోద్యమంలో పెద్దఎత్తున పాల్గొంటున్న  
మహిళా రైతుల పాత్ర అద్వితీయం..

దీనిపైనే ఈ వారం అట్టమీది కథ 4, 5లో..

## మహోద్యమంలో.. మహిళా శక్తి



ఆధునిక రాడార్లు, డిజిటల్ ఫైర్

కంట్రోల్ కంప్యూటర్లతో ఆధునికరించిన షిల్కా ఆయుధవ్యవస్థకు తొలిగా ఓ మహిళ సారథ్యం వహించడం విశేషం. గణతంత్ర దినోత్సవం సందర్భంగా దేశ సైనికదళానికి చెందిన మహిళా దళం కమాండర్ కెప్టెన్ ప్రీతి చౌదరి సైనిక కవాతుకు నేతత్వం వహించారు. ఇందులో భాగంగా యాంట్లీ ఎయిర్క్రాఫ్ట్ గన్ షిల్కా ఆయుధవ్యవస్థను కెప్టెన్ ప్రీతి ముందుండి నడిపించారు. దీనికి శత్రు స్థావరాలను రెండు కిలోమీటర్ల దూరం నుంచే మట్టుబెట్టే సామర్థ్యం ఉంది. భూమిపై రెండు కిలోమీటర్లు, గాలిలో రెండున్నర కిలోమీటర్ల దూరాన ఉండే శత్రు స్థావరాల్ని విచ్చిన్నం చేయగలదు. అలాంటి సాహసోపేతమైన ఆయుధ ప్రదర్శన నిర్వహించిన మహిళగా తనకెంతో గర్వంగా ఉందన్నారు ప్రీతి. ఆమె 2016 లవబ్లక్ డే వేడుకల్లో రాజ్ పథ్ వెంట నేషనల్ క్యాడెట్ కార్డ్స్ (ఎన్ సిసి) తో క్యాడెట్ గా కవాతు చేశారు. చెన్నైలోని ఆఫీసర్స్ ట్రైనింగ్ అకాడమీ (ఓబిఎ) లో ఆల్ రౌండ్ క్యాడెట్ గా ఉన్నందుకు ఆమె సాఫ్ట్ ఆఫ్ అనర్ గ్రహీత కూడా. అవ్వగ్గేడ్ చేసిన షిల్కా వెపన్ సిస్టమ్ లో ఆధునిక రాడార్, డిజిటల్ ఫైర్ కంట్రోల్ కంప్యూటర్లు ఉన్నాయి. అన్ని వాతావరణాల్లో తక్కువస్థాయి వాయు రక్షణ కోసం యుద్ధకాల లక్ష్యాలను నాశనం చేసే సామర్థ్యాన్ని ఇవి కలిగి ఉంటాయి. లక్ష్యాలపై కచ్చితమైన కన్ను వేసి ఉంచుతాయి. ఇది భూమిపై రెండు కిలోమీటర్ల వరకు, గాలిలో 2.5 కిలోమీటర్ల వరకు శత్రువు లక్ష్యాలను ట్రాక్ చేసి కాల్యగలదని కెప్టెన్ ప్రీతి చౌదరి తెలిపారు.

## షిల్కా సారథి ప్రీతి





‘చదువు కొనలేక చదువుకోలేక బాధపడుతున్న ఎందరో అభాగ్యులను కూడా చదువుకి పరిచయం చేస్తే మన దేశం మరింత అభివృద్ధి సాధిస్తుంది’ అన్న వేదవ్యాస మాటలు శ్రీకృష్ణకి స్ఫురణకి వచ్చాయి.

‘ఆన్లైన్ చదువు.. పిల్లల జీవితాలతో ఆడుకుంటున్న కార్పొరేట్ స్కూళ్ళు, తల్లిదండ్రులను ఆర్థికంగా దెబ్బదీస్తున్న విద్యావ్యవస్థ.. ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిణామాల దృష్ట్యా చదువు యొక్క రూపం కొత్తరూపు దాల్చుబోతోంది. పిల్లలు బడికి వెళ్ళడానికి బదులు ‘బడే’ వాళ్ళ దగ్గరకే వచ్చే రోజులు. ఈ నేపథ్యంలో తమతమ అభిప్రాయాలు, సూచనలు తెలియజేయవలసిందిగా మన స్టూడియోకి వచ్చిన విద్యావేత్తలను, మేధావులను కోరుతున్నాము!’ అంటూ ఓ టీవీ ఛానల్ చర్చా కార్యక్రమం పెట్టింది. రెండు గ్రూపులూ విడిపోయి, ఎవరికి తోచింది వాళ్ళు ఆన్లైన్ విద్య మంచిచెడుల గురించి వాదోపవాదాలు చేస్తున్నారు.

టీవీ చూస్తున్న శ్రీకృష్ణకి ఒక్కసారిగా చాలా సందేహాలు కలిగాయి. ‘మనదేశానికి ఈ ఆన్లైన్ విద్య మంచి చేస్తుందా? లేక బడిలో చదువుకునే పిల్లలు దీనికి ఇమడ లేక పూర్తిగా చదువుకు దూరమవుతారా? ఈ ఆలోచనల్లో ఉండగా.. ‘నాన్నా కృష్ణా! బయటకెళ్లి కాసేపు కూరలు పట్టుకురా!’ అని తల్లి దేవకి అతని చేతులో సంచి పెట్టింది.

‘అబ్బా ! ఇప్పుడా?’ అని విసుక్కున్నాడు. ‘వర్క్ ప్రమ్ హోం చేస్తున్న నీకే అంత బద్ధకం అయితే, రోజూ వండి వార్చే నాకెంత ఉండాలి రా? లే లే ! మీ నాన్న ఇంకా నిద్ర లేవలేదు. ఇద్దరూ అలా పట్టనట్టు ఉంటే, నేను కూడా హాయిగా పడుకుంటా!’ అని గట్టిగా అంది.

‘కోప్పడకు అమ్మా! వెడతాలే !’ అంటూ లిప్స్ వైపుకి కదిలాడు.

కూరలు కొనుక్కొని తిరిగి వచ్చి స్కూటర్ పార్క్ చేశాడు. సెల్లార్లో అపార్టుమెంటు వాచ్మెన్ ఎడుకొండలు గది ముందు ఒక బల్ల, దాని మీద ఇస్త్రీ పెట్టె, ఇస్త్రీ చేయాల్సిన బట్టలు ఉన్నాయి. అక్కడే బల్ల మీద స్కూలు పుస్తకాలు ముందేసుకుని, ఏకాగ్రతగా చదువుతున్న ఎడుకొండలు కూతురు ఆరేళ్ళ కుముద ఎప్పుట్లాగే కనబడింది. కుముద చాలా చురుకైన పిల్ల. ఎప్పుడు చూసినా చదువులో లీనమై ఉంటుంది. పలకరిస్తే వినయంగా లేచి, చిరునవ్వుతో సమాధానం చెప్తుంది. ఆ నవ్వు అప్పుడే వికసిస్తున్న సన్నజాజి పువ్వులా ఉంటుంది. ఆ రోజు పొందికగా వేసుకున్న రెండు జడలు, వాటికి కట్టిన రిబ్బను, నుదురు చిన్నబొట్టుతో కళకళలాడే మోముతో శుభ్రంగా ఉతికిన గౌను ధరించి కనిపించింది. శ్రీకృష్ణకి ఆ అమ్మాయి ఒద్దిక, శ్రద్ధ చూస్తే ముచ్చటేస్తుంది. ‘ఏదో ఆనులైన సదువంల, ఓ వారం నుంచి మొదలెడతారంటు.. ఏదో నెట్.. అని పెట్టుకోమంటున్నారు.. ఒక పెద్ద కంపోటర్ కొనుక్కో మంటన్నారు, లేకపోతే సెల్ ఫోనుంటే సాలంటు. ఎంటో నాకేమర్చవ్వలేదు’ అని ఎడుకొండలు విచారంగా మాట్లాడుతున్నాడు.

‘అటికి ఎంత ఖర్చవుద్దో?’ అని ఆదుర్దాగా అడిగింది ఎడుకొండలి భార్య అలివేలు.

‘ఫోను ఖరీదు శానా ఉంటది కాబోలు’ అని బుర్ర గోక్కున్నాడు.

‘పెద్ద పెద్ద పోనులు, కంపోటర్లూ మనమెక్కడ నుండి కొనగలం? పిల్ల సదువుకే అంతంత ఖర్చు పెట్టుకుంటే రేపు దాని పెళ్ళిలా సేత్రం? బడి చూసేసి ఇంట్లో కూసోపెట్టు మావ! నాతోపాటు పనులు నేర్చుకుంటాది’ అంది అలివేలు.

వాళ్ళ మాటలు విన్న శ్రీకృష్ణ జాలిపడ్డాడు. వీళ్ళకి ఏదైనా సాయం చేసి, కుముద చదువు సాగేలా చూడాలి అనుకుని లిప్రు ఎక్కాడు. మెదడులో పుట్టిన ఒక ఆలోచన అతన్ని కుదురుగా కూర్చోనివ్వలేదు. ఇంతలో అపార్టుమెంటు సెక్రటరీ ముకుందరావు ఫ్లాట్ ఓనర్స్ మీటింగ్ ఉందని కబురు పంపాడు. పార్కింగ్ ప్లేస్లో మీటింగ్ మొదలయ్యింది. అందరూ మాన్యులు కట్టుకొని కూర్చున్నారు.

ముకుందరావు మాట్లాడడం మొదలుపెట్టాడు. ‘ఈ కరోనా తగ్గుముఖం పట్టే సూచనలు కనుచూపు మేరలో కనపడ్డం లేదు. అయినా మన జాగ్రత్తలో మనం ఉండాలి. మనం తీసుకున్న జాగ్రత్తల వల్ల, అదృష్టవశాత్తు మన ఫ్లాట్స్లో ఎవ్వరూ దాని బారిన పడలేదు. ఈ నెల మీటింగ్ ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, మన టెక్రస్ మీద ఒక చిన్న జిమ్ ఏర్పాటు చేద్దామని ఉంది. దానికి మీరందరూ సహకరించాలి. దానికి అయ్యే ఖర్చు, ఎస్సీమేషన్ త్వరలో చెప్పాను. అందరూ తలా ఒక అభిప్రాయం వ్యక్తం

చేశారు. మినిట్స్ బుక్లో సంతకాలు తీసుకుని, మీటింగ్ ముగించాడు. అందరూ తిరిగి వెళ్లిపోయే తొందర్లో ఉన్నారు.

‘అంకులే! మీ అందరికీ ఒక విన్నపం!’ అని శ్రీకృష్ణ కుర్చిలోంచి లేచి, గట్టిగా పిలవడంతో, అందరూ అతని కేసి విసుగ్గా చూశారు.

‘ప్లీజ్! ఒక్క నిమిషం కూర్చోండి!’ అని అందర్నీ ఆర్థించాడు చేతులు జోడించి. అతని అభ్యర్థనకి ఏమీ అసలేక కూర్చుని, ఏం చెప్పాడా అని ఎదురుచూస్తున్నారు.

‘ఈ కరోనా భయం వల్ల పిల్లల చదువులు కూడా ప్రశ్నార్థకంగా మారిపోయాయి. కానీ ఏదో ఒక దారిలో వెళ్ళి చదువుకోవాలి కాబట్టి, ఆన్లైన్ చదువులు తెర మీదకి వచ్చాయి!’ అని కాసేపు ఆగాడు.

‘అవును! అందరం దానికి ఆహ్వానం పలకక తప్పదని తెలుస్తోంది. ఇప్పుడు నా జేబుకి చిల్లు పడేలా ఉంది. ఒక కంప్యూటర్, దానికి నెట్, లేదా ఒక స్మార్ట్ఫోన్ కొనాలి. నాకు ఇద్దరు పిల్లలు కాబట్టి రెండు ఫోన్లు కొనాలి. అసలే హాఫ్ శాలరీ ఇస్తున్నారు. ఇవన్నీ ఎలా మీట్ అవ్వాలా? అని ఆలోచిస్తున్నాను’ అని వాపోయాడు ఒక ఫ్లాట్లో ఉండే విరించి.

‘మార్పు అనివార్యం అంకులే! మనకి ప్రస్తుతానికి ఇంతకన్నా మార్గం లేదు. కాబట్టి ఈ మార్పుని ఆహ్వానించక తప్పదు. కానీ నేను మిమ్మల్ని ఆర్థించేది మరొకటి ఉంది.. అని వాళ్ళ

మొహాల్లోకి చూశాడు. మనం ఏదో విధంగా.. అంటే బ్యాంకులో లోను పెట్టో, ఆఫీసులో అడ్వాన్స్ తీసుకునే ఇవన్నీ కొనుక్కుంటాం. కానీ మనతో కలిసి జీవిస్తున్న అతని పరిస్థితి కాస్త ఆలోచించండి..!’ అని చేతులు కట్టుకొని పక్కన నిలబడ్డ ఎడుకొండల్ని చూపించాడు. ‘కుముద చక్కగా చదువుకుంటుంది. ఇప్పుడు ఇతను ఈత రాని నావికుడిలా దిక్కుతోచక, పిల్లని ఎలా చదివించాలా, లేక చదువే మానిపించాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు’.. అని ఆగాడు.

‘అయితే, మనమేం చేస్తాం? ఎవరి బతుకులు వాళ్ళవి!’ అని సింపుల్ గా అన్నాడు ఫ్లాట్స్ అసోసియేషన్ ట్రెజరర్ లక్ష్మీవతి. ‘అలా అనొద్దు సారీ! మనం అందరం తలా ఒక చెయ్యి వేసి, ఒక స్మార్ట్ఫోన్ కొనిద్దాము. నెట్ కనెక్షన్ ఇప్పించి, ఆ బిల్ అందరం కలిసి పే చేద్దాం!’ అన్నాడు. ‘నీకేమైనా మతిపోయిందా? అవన్నీ మనం ఎక్కడ ఇవ్వగలం? అవన్నీ ఇవ్వాలంటే, మెయింటెనెన్స్ పెంచాలి!’ అని అడ్డుచెప్పాడు సెక్రటరీ ముకుందరావు.

‘మన సంపాదనలో మనం చేయబోయేది “చిరు సాయం” అంకులే!’ అని చెప్పబోతున్నాడు.. అందరూ అతని మాట పెడచెవి న పెట్టారు. ‘ఒకవేళ మనం ఫోను కొనిచ్చినా, ఇంటర్నెట్ పెట్టించినా, దానిలో వీడియోలు, సినిమాలు చూస్తారు. దానిమీద మనకి కంట్రోల్ ఏం ఉంటుంది? ఎక్కడున్నవాళ్ళ అక్కడ ఉండడమే మంచిది!’ అన్నాడు ముకుందరావు. ఆ మాటలకి ఎడుకొండలి మొహం చిన్నబోయింది.

‘అలా అనకండి సారీ! కుముద ఆణిముత్యం! చదువు తప్ప మరో ఆలోచన లేని పిల్ల. నాదీ పూచీ’ అని శ్రీకృష్ణ భరోసా ఇవ్వబోయాడు. ‘ఇంక దీనిమీద చర్చ అనవసరం. ఎవ్వరూ ఏమీ చెయ్యలేరు, మీటింగ్ అయిపోయింది!’ అని లేచిపోయాడు. అందరూ ఆదివారం టీవి ప్రోగ్రాములంటూ హడావుడిగా ఫ్లాట్స్లోకి వెళ్ళి, తలుపులు వేసుకున్నారు.

శ్రీకృష్ణ ఒంటరిగా మిగిలిపోయాడు. ఇదేమీ తెలియని కుముద, తన చదువేదో తాను చదువుకుంటోంది. ‘బలమైన ముందడుగు మనదైతే, మనతో నడిచేవాళ్ళు మరెందరో’ అన్న వేదవ్యాస వాక్కులు గుర్తొచ్చాయి. ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినట్టు అతని ముఖం చెప్పింది.

★★★ కుముద మొహం ఆనందంతో ‘చిరుదివ్వెలా’ వెలిగిపోతోంది.. కొత్త స్మార్ట్ఫోన్లో పాఠాలు శ్రద్ధగా వింటోంది. ఎడుకొండలు కూతురి ముఖంలో ఆనందాన్ని చూసి సంబర పడిపోతున్నాడు. ‘కిట్టయ్య గారు.. మన పాలిటి దేముడు. పిల్లకి ఫోన్ కొనిచ్చారు. దానితో పాటు అదేదో ఫోనులో వేయించారు..’ అని బుర్ర గోక్కున్నాడు. ‘మొబైల్ డేటా నాన్న!’ అని అందించింది కుముద.

‘అవును పిల్ల! అదే!..’ కుముద తెలివికి సంతోష పడిపోయాడు. ‘ఏదో రకంగా కట్టపడి, దీన్ని గొప్పదాన్ని సెయ్యాలి!’ అని అతి జాగ్రత్తగా శ్రీకృష్ణ చొక్కాని ఇస్త్రీ చేసి, పక్కన జాగ్రత్త చేశాడు. ‘మరి ఫోను నెల బిల్లు డబ్బులు ఏడ నుండి తేవాల?’ అని సందేహం వ్యక్తం చేసింది అలివేలు. ‘సూర్దారి!’ అని ఆలోచనలో పడ్డాడు.

★★★ శ్రీకృష్ణ వర్క్ ప్రమ్ హోంలో బిజీగా ఉన్నాడు. అపర్ట్ నుంచి ఫోన్. చాలాసేపు రింగ్ అయ్యాక, ఫోన్ తీసి మాట్లాడాడు.

‘ఏమైపోయావు? ఎన్నిసార్లు ఫోను చేసినా ఆన్సర్ చెయ్యవే?’ అని కోప్పడింది. ‘జస్ట్, కొద్దిగా బిజీ! పాపం మా అపార్టుమెంటు వాచ్మెన్ కూతురి చదువు సమస్య’ అని చెప్పబోతుంటే.. ‘ఎప్పుడూ ఆ ప్రజాసేవనా? నీకు నేను తప్ప అందరూ కావాలి. నువ్వంటే ఇష్టపడి పిచ్చిదానిలా నీ కూడా పడుతున్నా కదా! అందుకే లోకువ. నా ఫ్రెండ్ రీతూ బాయ్ ఫ్రెండ్ అస్సలు దాన్ని వదిలి ఉండడట! అఫ్కోర్చు కరోనా ఉంది కాబట్టి, ఇద్దరు కలవలేపోతున్నారు అనుకో! కానీ ఫోన్లో ఎంతో ప్రేమగా మాట్లాడుతూ ఉంటాడట! నీకు పది రోజులుగా ఫోన్ చేస్తున్నా. ముద్దు ముచ్చట ఎలాగూ లేదు. అరి! కనీసం ఫోన్ తియ్యడానికి కూడా నీకు తీరిక లేని ప్రజాసేవా?’ అని గట్టిగా దెబ్బలాడింది.

‘అమ్మా! సోషల్ సర్వీస్ నాకు ఇష్టం అని కలిసిన మొదటిరోజే చెప్పాను. నువ్వు అవన్నీ చూసి ఇష్టపడ్డావని ఆ రోజు అన్నావు. ఇప్పుడేమో ఇలా విమర్శించడం తగదు. కారణం లేకుండా నాకు ఇష్టమైన పనిని అస్తమాను విమర్శిస్తే, మనిద్దరి అభిప్రాయాలూ కలవవని తెలిసిపోతోంది!’ అన్నాడు శ్రీకృష్ణ. ‘ఓకే! నీకూ నాకూ కుదరదులే!’ అని ఫోన్ పెట్టేసింది. శ్రీకృష్ణ బాధతో తల పంకించాడు. తర్వాత వాళ్ళిద్దరి మధ్య జరిగిన సంభాషణని మర్చిపోయి, తన కార్యాచరణ గురించి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు.

‘నేను సైతం’ అనే ఒక ఫేసిబుక్ గ్రూపు తన మిత్రులతో మొదలుపెట్టాడు. అందులో కుముదకి జరిగిన సాయం గురించి చెప్పాడు. అది వైరల్ అయ్యింది. అలా ఎందరో స్పందించారు. వారిలో ఎక్కువమంది శ్రీకృష్ణలా తమ చుట్టూ ఆర్థికంగా బలహీనమైన వారికి సాయం చేయడం మొదలుపెట్టారు. అది ఒక ఉద్యమంలా రూపు దాల్చి, ఫేసిబుక్లో హాల్ చెల్ చేసింది.

ఇది చూసిన ఇంటర్నెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్ తమ వంతు సాయంగా, ఎడుకొండలికి నెట్ కనెక్షన్ ఉచితంగా ఇచ్చాడు. అలాగే ప్రతి అపార్టుమెంట్లోనూ వాచ్మెన్ పిల్లలకి ఉచితంగా ఇంటర్నెట్ సర్వీస్ అందించారు. ఆ కార్యక్రమాన్ని వాళ్ళ సోషల్ మీడియాలో ప్రచారం చేశారు. ‘మన సంకల్పం మంచిదైతే, మనకి ప్రపంచం తోడవుతుంది’ అనే వేదవ్యాస మాటలు మనసులో మెదిలి, శ్రీకృష్ణకి మరింత ఊర్వాన్నిచ్చాయి.

★★★ స్మార్ట్ఫోనులు ఉన్న కొంతమంది తల్లిదండ్రులకు హఠాత్తుగా ఒక సమస్య ఎదురైంది. అందులో ఎడుకొండలు కూడా ఒకడు. కుముద కళ్ళు వాచిపోయి, ఎర్రగా అయ్యి నీరు కారడం మొదలయ్యింది. అతనికి అర్థం కాలేదు. వెంటనే శ్రీకృష్ణ దగ్గరికి పరిగెత్తాడు. సమస్య అతనికి అర్థమైంది. ‘ఓహో! అవిరామంగా మొబైల్ ఫోన్లో పాఠాలు చూడడం వల్ల కళ్ళు అలిసిపోయి ఈ ఇబ్బంది వచ్చిందన్నమాట’ అని కుముద కళ్ళల్లో ఐ డ్రాప్స్ వేసి, పంపించాడు. ఆమెకి జరిగిన విషయం తన ఫేసిబుక్ గ్రూపులో చర్చించాడు.

‘ఇలా ఎంతమంది పిల్లలు బాధ పడుతున్నారో?’ అని అందరూ బాధపడ్డారు.

‘నాయకులు తమ ఓట్లు కొనం టీవీలు, డ్రిజ్లు పంచిపెట్టారు. ఇప్పుడు పిల్లలకి కంప్యూటర్స్ కొనివ్వచ్చు కదా!’ రాజకీయాల మీద ఆసక్తి ఉన్న మాధవ్ అన్నతను

గట్టెక్కాలంటే ఏదైనా ఐడియా ఇవ్వండి. పిల్లలు ఆ చిన్న ఫోనుల్లో క్లాసులు చూడలేక, వినలేక చాలా ఇబ్బందిపడుతున్నారు!’ అని శ్రీకృష్ణ తన గ్రూపు సభ్యుల్ని అడిగాడు.

తలా ఒక సూచన చేశారు. ఏవీ అతనికి తృప్తిని ఇవ్వలేదు. ‘ఒకే ఫ్రెండ్స్! మళ్ళీ కలుద్దాం!’ అని సిస్టమ్ ఆఫ్ చేశాడు.

రాత్రంతా మెలకువుగా ఉండి, ఆఫీసు పనిచేసి అలిసిపోయి పడుకున్నాడు శ్రీకృష్ణ. మర్నాడు ఉషోదయ కిరణ కాంతులు అతన్ని తట్టి లేపాయి. లేచి లేవగానే అతని మదిలో ఒక ఆలోచన ఉదయించింది. వెంటనే తన కంపెనీ ఐటి డిపార్ట్మెంట్కి ఫోన్ చేసి వివరాలు సేకరించాడు. పాతబడిపోయిన కంప్యూటర్స్ ‘కార్పొరేట్ సోషల్ రెస్పాన్సిబిలిటీ’లో భాగంగా పేద పిల్లలకి పంచిపెడితే బావుంటుందని కంపెనీ సిఇఓతో మాట్లాడి ఒప్పించాడు. అది ఫలితంగానే, వాటిని సమూహ సభ్యుల ద్వారా అవసరార్థులకి అందేలా చేశాడు.

అలాగే ఎవరి దగ్గరైన వాడనివి ఉంటే వాటిని తమ దగ్గరలో ఉన్న చదువుకునే ఆర్థికంగా బలహీనమైన పిల్లలకి పంచమని ఫేసిబుక్ పబ్లిక్ పేరింగ్లో అర్థించాడు. నాలుగు రోజుల్లో అనూహ్యమైన స్పందన వచ్చింది. అలా వాళ్ళని ఉత్తేజపరిచి, ఈ సమస్యకి ప్రస్తుతానికి చిన్న పరిష్కారం కనుగొన్నాడు.

కుముదకు తన దగ్గర వాడకుండా ఉంచిన లాప్ టాప్ ఇచ్చాడు. ఆమె చదువు అవిరామంగా కొనసాగుతోంది. తమ అపార్టుమెంట్లో ఉండే యువకుడు తనకున్న పరిధిలో పేద పిల్లలకి ఇంత సహాయం చేస్తుంటే, తాము కనీసం అతనికి మాట సాయం కూడా చేయలేదని సిగ్గుపడ్డారు. కుముద చదువుకి అయ్యే ఖర్చు అందరూ పంచుకుందామని అపార్టుమెంట్లో వాళ్లంతా ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు.

శ్రీకృష్ణ చేపట్టిన ఈ సామాజిక కార్యక్రమం తెలిసిన ఒక టీవీ ఛానల్ ‘యువ రక్తం’ అనే ప్రోగ్రాములో అతన్ని ఇంటర్వ్యూ చేసింది.

‘మీరు సాఫ్ట్వేర్ ఇంజనీరు కదా! మీకు అస్సలు తీరిక ఉండదు కదా! ఈ సామాజిక కార్యక్రమం ఎందుకు చెయ్యాలనిపించింది?’

‘మా వేదవ్యాస.. ఈ దేశంలో చదువుకునే హక్కు అందరికీ ఉంది. ఇక్కడ ఉన్నవాడు, లేనివాడు అనే తేడా లేదు! ఎంతమంది అక్షరాస్యులు సమాజంలో పెరిగితే దేశం అంత అభివృద్ధి చెందుతుంది అనేవారు. ఆయన సందేశమే నాకు స్ఫూర్తి!’

‘ఈ ఆన్లైన్ విద్యపై మీ అభిప్రాయం?’ ‘ప్రస్తుతానికి పిల్లలకి విద్య ఇలా అందించడం తప్ప మరో మార్గం లేదు. ఇది గొప్ప మార్పుకి నాంది. ఈ విధానాన్ని ఎంత చక్కగా తీర్చిదిద్దుతారా అన్నది విద్యాశాఖ అధికారుల చేతుల్లోనూ, ఈ కొత్త తరహా విద్యని ఎంత బాగా పిల్లలకి అందివ్వగలమా! అనే ఆలోచన గురువుల చేతల్లోనూ ఉంది!’

‘మరి పిల్లలు దీనిని ఆకళింపు చేసుకోగలరంటారా?’

‘తప్పకుండానండీ! ఒకప్పుడు పలక మీద రాసేవాళ్ళు, తర్వాత పుస్తకం, ఆ తర్వాత కంప్యూటర్.. ఇలా వివిధ దశల్లో విద్య మార్పు చెందింది కదా! పిల్లలు మట్టిమద్దుల్లాంటివారు. మనం ఎలా మలిస్తే అలా తయారవుతారు.’

‘ఆన్లైన్ విద్య అందరికీ అందుబాటులో లేదని, చాలా ఖరీదని అంటున్నారే!’

‘అందుకనే తక్కువ ఖరీదుకు కంప్యూటర్లు తయారచేయడానికి ముందుకు వచ్చిన దేశీయ కంపెనీలకు సబ్సిడీల రూపంలో ప్రభుత్వ సహకారం ఇవ్వాలి. అలాగే, స్కూల్స్ మేనేజ్మెంట్స్ కూడా ఫీజులు తగ్గిస్తే, ఎందరో పిల్లలకు చదువుకునే అవకాశం వస్తుంది.’ ‘ఇంటర్వ్యూ మొదట్లో మీ మాటల్లో “వేదవ్యాస” అనే పేరు వినబడింది. ఆయన మీ గురువు గారా? ఎక్కడ ఉంటారు?’

‘ఆయన ఇక్కడే ఉన్నారండీ! అంటూ తన తల చూపించాడు. నా “ఆలోచనకే ఆ పేరు!” అని నవ్వాడు.

యాంకర్ ఆశ్చర్యంగా అతనికి రెండు చేతులతో నమస్కరించింది. తన సామాజిక కార్యక్రమాలని మరింత విస్తరించే దృఢ సంకల్పంతో వడివడిగా స్టూడియోలోంచి బయటకు నడిచాడు నేటి యువతరం ప్రతినిధి శ్రీకృష్ణ.

టీవీ చూస్తున్న అపర్ట్ శ్రీకృష్ణకి ఫోన్ చేసి, ‘నువ్వు చేస్తున్న ఈ మంచిపనికి నేను దూరంగా ఉండడం నాకే నచ్చలేదు! నీతో బ్రేకప్ చెప్పిన తర్వాత నా మనస్సును నేను ప్రశ్నించుకున్నాను. అది తప్పుని తెలిసింది. ఇక నీతోనే జీవితం. నిన్ను వదిలే ప్రసక్తే లేదు!’ అంది. ‘ఓకే డియర్!’ అని నవ్వి ఫోన్ పెట్టేశాడు.





# చిట్టుక్కు చిక్కుడు

రుచి



**కావాల్సిన పదార్థాలు :**  
బాస్మతిబియ్యం -

**బిర్యానీ**

పావుకిలో, చిక్కుడు  
కాయలు - పావుకిలో, నూనె - 100 మి.లీ.,  
యాలకులు - నాలుగు, జీలకర్ర - టీస్పూను,  
దాల్చినచెక్క - చిన్నముక్క, కొబ్బరిపాలు -  
పావుకప్పు, అల్లంతురుము - టేబుల్స్పూను,  
వెల్లుల్లి తురుము - టేబుల్స్పూను, పసుపు -  
అర టీస్పూను, పలావు ఆకులు - రెండు,  
ఉప్పు - తగినంత, నిమ్మకాయ - ఒకటి,  
కొత్తిమీర తురుము - రెండు టీస్పూన్లు,  
గరంమసాలా - టీస్పూను

**తయారుచేసే విధానం :**  
ముందుగా బాస్మతి బియ్యం కడిగి ఉంచు  
కోవాలి. పాన్ లో నూనె వేసి యాలకులు,  
జీలకర్ర, దాల్చినచెక్క వేసి వేగించాలి.  
అందులోనే అల్లం, వెల్లుల్లి, బిర్యానీ ఆకులు  
వేసి వేగక, పసుపు వేసి కలపాలి. తర్వాత  
చిక్కుడుకాయ ముక్కలు వేసి వేగక, బియ్యం  
వేసి ఓసారి కలపాలి. ఇప్పుడు కొబ్బరిపాలు,  
సుమారు గ్లాసున్నర నిళ్లుపోసి ఉప్పు వేసి  
కలపాలి. అందులోనే గరంమసాలా వేసి  
ముతపెట్టి ఓ రెండు విజిల్స్ రానివ్వాలి.  
తరవాత ఉప్పు సరిచూసి నిమ్మరసం పిండి  
కొత్తిమీర తురుము చల్లి వడ్డించాలి.

## వడలు

**కావాల్సిన పదార్థాలు :**

శనగపప్పు - కప్పు, పచ్చి  
చిక్కుడుగింజలు - కప్పు, ఎండుమిర్చి -  
నాలుగు, అల్లం తురుము - టీస్పూను,  
జీలకర్ర - టీస్పూను, మెంతులు - టీస్పూను,  
ఉల్లిపాయ - ఒకటి, కొత్తిమీర తురుము -  
పావుకప్పు, కరివేపాకు తురుము - పావుకప్పు, ఉప్పు - సరిపడా, నూనె -



**కావాల్సిన పదార్థాలు :**

చిక్కుడుకాయలు - అరకిలో,  
కారం - 75 గ్రాములు, ఉప్పు -  
తగినంత, నూనె - 200 గ్రాములు,  
నిమ్మకాయలు - ఆరు, మెంతులు,  
ఆవలపొడి - రెండు టీస్పూన్లు,  
అల్లంవెల్లుల్లి - రెండు టీస్పూన్లు, పసుపు -  
అరటిస్పూను.

**తయారుచేసే విధానం :**

పాన్ లో నూనె వేసి కాగక ఈనెలు తీసిన  
చిక్కుళ్లను వేసి వేగించి తీయాలి. వాటిని ఓ  
వెడల్పాటి గిన్నెలో వేయాలి. ఆ నూనెలోనే అల్లం  
వెల్లుల్లి వేసి వేగించి దించి చల్లారనివ్వాలి.  
చిక్కుడుకాయలు పూర్తిగా వేడి తగ్గక వాటిమీద  
కారం, మెంతులు, ఆవలపొడి, ఉప్పు, పసుపు వేసి

**వచ్చేడి**

కలపాలి. తర్వాత నూనెతో సహా  
వేగించిన అల్లం వెల్లుల్లి కూడా వేసి  
కలపాలి. చివరగా నిమ్మకాయరసం  
పోసి, కలపాలి. ఆరాక సీసాలో  
పెట్టుకుంటే సరి.



**కావాల్సిన పదార్థాలు :**

మటన్ - 250 గ్రాములు, చిక్కుడు  
కాయలు - 100 గ్రాములు, ఉల్లిపాయలు - రెండు  
(మీడియం సైజు), టమాటాలు - రెండు (మీడియం సైజు),  
పచ్చిమిరపకాయలు - మూడు, అల్లం వెల్లుల్లి  
పేస్ట్ - ఒకటిన్నర టీ స్పూన్, చెక్క,  
లవంగా, యాలకులు - తగినన్ని, పసుపు  
పొడి - అరస్పూన్, కారం - టేబుల్  
స్పూన్, ధనియాల పొడి - టేబుల్  
స్పూన్, నూనె - నాలుగు టేబుల్  
స్పూన్లు, ఉప్పు - తగినంత, కొత్తిమీర  
- అరకప్పు.

**తయారుచేసే విధానం :**

ముందుగా చిక్కుడుకాయలు ఈనెలు తీసుకోవాలి.  
ప్రతి ఒక్క కాయని తెరిచి చూడాలి. అందులో పురుగులు లేవని  
నిర్ధారించుకోవాలి. ఒక పాన్ తీసుకొని అందులో నూనె, చెక్క, లవంగా,  
యాలకులు, తరిగిపెట్టుకున్న  
ఉల్లిపాయలు,  
పచ్చిమిరపకాయలను వేయాలి.  
అవి బాగా వేగిన తర్వాత అల్లం  
వెల్లుల్లి పేస్ట్ ను వేసి  
వేగనివ్వాలి. తర్వాత మటన్  
ముక్కలను అందులోనే వేసి  
బాగా కలియింపి, మూత  
పెట్టాలి. మీడియం  
మంటలో ఐదు లేదా ఏడు  
నిమిషాలు ఉడకనివ్వాలి.  
తర్వాత పసుపు, ఉప్పు,  
కారం, ధనియాల పొడి వేసి  
బాగా కలియింపి, ఐదు  
నిమిషాలు ఉడకనివ్వాలి.  
ఇప్పుడు మటన్ ముక్కలు  
మునిగేలా నీరు పోయాలి.  
కుక్కర్ లో ఐదు, ఆరు విజిల్స్ వచ్చే వరకూ ఉడికించాలి. కొంత  
సమయం తర్వాత కుక్కర్ మూత తీయాలి. అప్పటికి మటన్ సగం ఉడికి  
ఉంటుంది. అందులోనే టమాటాలు, చిక్కుడుకాయలను వేసి బాగా  
కలియింపివ్వాలి. తర్వాత మరలా కుక్కర్ మూతపెట్టి, నాలుగైదు విజిల్స్  
వచ్చిన తర్వాత కూరను బాగా కలపాలి. తర్వాత గ్రేవీ చిక్కుబడే వరకూ  
ఉడికించాలి. చివరగా కొత్తిమీర వేసి, స్టా ఆపేయాలి.

**మటన్ కూర**



**స్ఫూర్తి**

# నేనున్నానంటూ..

ఉత్తరప్రదేశ్ లోని ఉన్నావోల్ రైళ్లలో  
యాచించే చిన్నారుల కోసం రెండేళ్లుగా  
రైల్వే కానిస్టేబుల్ రోహిత్ ఒక  
పాఠశాలను నడుపుతున్నారు. కేవలం  
ఐదుగురితో ప్రారంభమైన పాఠశాల  
నేడు 90 మంది విద్యార్థులతో  
నడుస్తోంది. 'చాలా సంవత్సరాల  
క్రితం మా నాన్న పేద విద్యార్థుల  
కోసం ఎలావా జిల్లాలో ఒక  
పాఠశాలను ప్రారంభించారు.  
కానీ అప్పట్లో కొన్ని కుటుంబ  
సమస్యల వల్ల పాఠశాలను  
మూసేయాల్సి వచ్చింది.  
ప్రస్తుతం నాకు ఉద్యోగం

ఉంది. ఎలాంటి ఆర్థిక ఇబ్బందులూ లేవు. అందుకే  
నా తండ్రి కలను నెరవేర్చాలి అనుకున్నా. జూన్ 2018లో  
ఒకరోజు ఉన్నావోల్ నుంచి రాయబరేలికి ప్రయాణిస్తున్నప్పుడు  
రైల్వే యాచించే కొంతమంది పిల్లలు కలిశారు. అందులో  
ఒక పిల్లవాడు 'ఆకలేస్తుంది డబ్బులివ్వరా?' అంటూ  
దగ్గరకు వచ్చాడు. పెన్నులు, పుస్తకాలను పట్టుకోవాల్సిన  
వయస్సులో వారి చేతిలో గిన్నె చూసి జాలేసింది. ఆ  
సంఘటన జరిగిన కొన్నిరోజుల తరువాత కూడా డబ్బు  
కోసం దగ్గరకు వచ్చిన పిల్లవాడి ముఖాన్ని  
మరచిపోలేకపోయాను. కొన్ని డబ్బులిస్తే వారి సమస్య  
దూరమవుదు. అందుకే వారి భవిష్యత్తును మంచిగా  
మార్చగల పని ఏదో ఒకటి చేయాలని నిర్ణయించుకున్నా  
అన్నాడు రోహిత్.

పాఠశాలను ప్రారంభించాలని నిర్ణయం తీసుకున్న  
వెంటనే రోహిత్ రైళ్లలో యాచించే చిన్నారుల అడ్డనులు  
తెలుసుకున్నారు. పిల్లలను పాఠశాలకు పంపమని  
ఒప్పించడానికి ఎన్నోసార్లు వారి ఇళ్లకు వెళ్లాల్సి వచ్చింది.

తమకు వచ్చే ఆదాయాన్ని కోల్పోవడానికి కొందరు సిద్ధంగా  
లేరు. మరికొందరు తల్లిదండ్రులకు పిల్లలను చదివించాలని  
ఉన్నా తమ ఆర్థికస్థితిమిత సహకరించదని బాధపడ్డారు.  
ఎలాగైనా ప్రతి ఒక్క చిన్నారి చదువుకునేలా చేయాలనే నా  
కలను వదలదలచుకోలేదు. "హర్ హత్ మెయిన్ కలాం  
(ప్రతి చేతిలో ఒక పెన్ను)" అనే నినాదంతో ముందుకెళ్లాను.  
ఉన్నావోల్ స్టేషన్ రైల్వేట్రాక్ సమీపంలో కేవలం  
ఐదుగురు విద్యార్థులతో  
పాఠశాలను

పనిచేస్తున్నారు. ద్యూటీ సమయాన్ని బట్టి కొన్ని రోజులు  
ఉదయం, మరికొన్ని రోజులు సాయంకాలం పాఠాలు  
బోధిస్తున్నారు రోహిత్. మొదట పిల్లలకు ప్రత్యేకమైన  
ఆశయం అంటూ ఏమీ లేదు. నేడు వారిలో  
కొందరు వైద్యులు, ఇంజనీర్లు,  
ప్రభుత్వ



**పోలీసు అంటే కఠినంగా**  
ఉంటారని, మాట కటువుగా ఉంటుందని నానుడి. కానీ అతని  
మనసు చాలా సున్నితమైంది. పెన్నులు, పుస్తకాలు  
పట్టుకోవాల్సిన వయస్సులో చిన్నారులు రైళ్లలో యాచిస్తూ  
ఉంటే చూసి తల్లిడిల్లిపోయారు. ఎలాగైనా వారిని భావిభారత  
పౌరులుగా తీర్చిదిద్దాలని సంకల్పించుకున్నారు. నిరుపేద  
పిల్లలకు నేనున్నానంటూ ఉచితంగా బోధించేందుకు ఏకంగా  
పాఠశాలనే ప్రారంభించారు. ప్రతినెలా తన జీతంలో నుంచి  
పాఠశాల కోసం పదివేలు ఖర్చుపెడుతూ ఎందరికో ఆదర్శంగా  
నిలుస్తున్నారు. ఆయన ఉత్తరప్రదేశ్ ఉన్నావోల్ చెందిన రైల్వే  
కానిస్టేబుల్ (జిఆర్పి) రోహిత్ కుమార్ యాదవ్. పాఠశాలను  
ప్రారంభించాలనే ఆలోచన ఆయనకెలా వచ్చిందో  
తెలుసుకుందాం పదండి.

ప్రారంభించా. మొదట్లో  
ఇంగ్లీషు, హిందీ బోధించేవాడిని. రానురాను నా  
పాఠశాలకు ఒక్కొక్కరుగా రావడం మొదలెట్టారు. ప్రస్తుతం  
90 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు' అంటున్నారు రోహిత్.  
రోహిత్ అంకితభావాన్ని చూసిన కొందరు ఎస్టీఓలు  
పాఠశాలను ఆదై ఇంట్లోకి మార్చడానికి సహకరించారు.  
ప్రస్తుతం రోహిత్ తోపాటు మరో ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులు

అధికారులు కావాలని  
కోరుకుంటున్నారు. మరికొందరు పాడటం, నృత్యం,  
డ్రాయింగ్ పట్ల కూడా ఆసక్తి చూపుతున్నారు. రోహిత్ కు  
నెలకు 40 వేల రూపాయల జీతం వస్తుంది. వాటిలో  
పదివేలు పాఠశాలకు ఖర్చు చేస్తారాయన. 2019  
చివరినాటికి అప్పటి జిల్లా పంచాయతీ రాజ్ అధికారి  
సహాయంతో తరగతులను కోరరి పంచాయతీ బహువాన్  
భవనానికి మార్చారు. రోహిత్ నడిపే పాఠశాలకు ఎవరైనా  
సహాయం చేయదలచుకుంటే 9532427300 ఫోన్  
నెంబరును సంప్రదించవచ్చు.







అట్టమీది కథ

# మహోద్యమంలో.. మహిళా శక్తి

అతిపెద్ద టెంట్ నగరం

ఓ కాలనీ.. ఓ నగరం.. ఓ మహా నగరం.. నిర్మాణం కావాలంటే నెలలు.. సంవత్సరాలు.. దశాబ్దాలు పడుతుంది. కానీ ఢిల్లీలో ప్రపంచంలోనే 'అతిపెద్ద టెంట్ నగరం' రోజూ వ్యవధిలో నిర్మితమైంది. మూడు నల్ల వ్యవసాయ చట్టాలను ఉపసంహరించుకోవాలని కోరుతూ ఢిల్లీ సరిహద్దుల్లో రైతులు చేపట్టిన నిరసనలకు ఈ నగరం వేదికైంది. ఉద్యమంలో భాగంగా వారు గత 65 రోజులుగా ఈ టెంట్ నగరంలోనే నివాసం ఉంటున్నారు. మనం ఒక్కరోజు ఏదైనా కొత్త ప్రదేశానికి వెళ్తే.. ఏ సమస్యాలూ లేకుండా ఉండటానికి నానా అవస్థలూ పడుతుంటాయి.. అలాంటిది ఏకంగా అన్ని రోజుల పాటు ఎముకలు కొరికే చలిలో టెంట్లలో బస చేస్తున్నారంటే.. వారు పడుతున్న అవస్థల కన్నా ఆశయం ఎంత గొప్పదో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఎండకూ.. వానకూ.. చలికి వెరచక.. ప్రభుత్వ విధానాలపై తమ నిరసనను ప్రపంచానికి తెలిసేలా చేస్తున్న రైతులకు సలాం కొట్టాల్సిందే! జై కిసాన్ అనాల్సిందే!!



చిత్రమాలిక



## అక్టోబర్ నుండే అవగాహన..

అక్టోబర్ నుండే పంజాబ్ లోని గ్రామాలు, పట్టణాల్లో ప్రజల్ని కల, వగ్గ భేదం లేకుండా నల్లచట్టాలకు వ్యతిరేకంగా సమీకరిస్తున్నారు. దీనికి ఏకా ఉగ్రవాన్ రైతుసంఘం ప్రధానకార్యదర్శి హరీందర్ కౌర్ బిందు నేతృత్వం వహించారు. కార్పొరేట్లకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారం చేసేందుకు వ్యవసాయంలో మహిళలు ఎక్కువగా ఉండే గ్రామాలు, మార్కెట్ ప్రాంతాలు, గురుద్వారాస్ లో.. అదానీ, అంబానీ సమూహాలు, రిలయన్స్ నడిపే పెట్రోల్ పంపులు, వేదాంత థర్మల్ ప్లాంట్, మార్ట్, గిడ్డంగులు తదితరాల వద్ద మహిళలు పిక్ ప్రదర్శించి, సంతాప గీతాలు ఆలపించారు. అక్టోబర్ నుండి మంజీత్ కౌర్ (40), చరన్ దేవ్ కౌర్ (39) ప్రతిరోజూ ట్రాక్టర్ పై వెళ్లి, ఫరీద్కోట్ జిల్లాలోని వారప్రకా ప్రజలకు అవగాహన కల్పిస్తున్నారు. పంజాబ్ నుండి 4.4 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న జీడా టోల్ ఫ్లాజా వరకూ వెళ్లి చట్టాల గురించి, ఆందోళన ప్రాధాన్యత గురించి ఈ కొద్ది నెలల్లో ప్రజలకు అవగాహన కల్పించారు.

ఇంటి బాధ్యతలు నెరవేరుస్తూ, దీనికి సంబంధించిన ప్రతిధానిపై మాన్యా జిల్లాలో కిరంజీత్ కౌర్ (25) కిసాన్ మజ్దూర్ ఖుద్దుషి పీడిట్ పరివార్ కమిటీని నడుపుతున్నారు. ఇటీవల వరకుగా 92 రోజుల పాటు ప్రచారం నిర్వహించారు. నవంబర్ 1వ తేదీ నుండి జనవరి 31వ తేదీ వరకూ ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న రైతు కుటుంబాలను కలిసి, ఆ మహిళలకు తీవ్రతరపపుతున్న వ్యవసాయ సంక్షోభాన్ని పెరుగుతున్న అప్పుల గురించి వివరించి, ఈ ఆందోళనలో ఎందుకు భాగస్వాములు కావాలి అవగాహన కల్పిస్తున్నారు.



వ్యవసాయంలో తమదైన స్వతంత్ర గుర్తింపు, హక్కుల కోసం దేశవ్యాప్తంగా మహిళలు సంఘటితమవుతున్నారు. వ్యవసాయంలో దాదాపు అత్యధిక శాతంగా ఉన్న మహిళా రైతులు, కూలీలు కేంద్రం ఏ రకమైన చర్య లేకుండా తీసుకొచ్చిన ఈ మూడు నల్లచట్టాలను తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నారు. ఓ పక్క సేద్యపు బాధ్యతను మోస్తూనే వివిధ పద్ధతుల్లో తమకు వీలైన సమయాల్లో ప్రత్యక్షంగా ఉద్యమంలోనూ పాల్గొంటున్నారు. గడ్డ కట్టించే ఢిల్లీ చలిని సైతం లెక్కచేయక శాంతియుతంగా తమ నిరసన తెలియజేస్తున్నారు. గణతంత్ర దినోత్సవం రోజు అన్ని రాష్ట్రాల నుండి ఢిల్లీలో జరిగిన ట్రాక్టర్

## అప్రజాస్వామ్యంపై భిక్యార్ స్వరం..

ర్యాలీలోనూ పార్లొని, తమ ధిక్కార స్వరం వినిపించారు. వీరి పోరాట పటిమను అవహేళన చేస్తూ 'ఈ ఆందోళనలో మహిళలు, వృద్ధులు ఎందుకు? వారిని ఇంటికి వెళ్లమని చెప్పండి!' అంటూ సుప్రీం ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఆదేశాలు జారీ చేయడంపై ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. ఇది పితృస్వామ్య స్వత్వంతో చేసిన ఆదేశమేనని తిప్పికొట్టారు. 'ఆడపిల్లలు ఇంట్లోనే ఉండాలి! అసలు బయటకు రావాల్సిన అవసరం ఏమిటి? ఆ సమయంలో ఎందుకు?' అనే మాటలు ఎంత మూర్ఖత్వంతో కూడుకున్నవో.. "స్త్రీలు, వృద్ధులు ఈ నిరసనలో ఉండనవసరం లేదు. వాళ్ళని ఇళ్లకు వెళ్లమని చెప్పండి" అన్న సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి వ్యాఖ్యలకూ తేడా కనిపించడం లేదు. పైకి కనిపించటానికి ఒక మానవతా ధృక్పథంతో మహిళలు కష్టపడకూడదు అనే ఉద్దేశంతో ఈ వ్యాఖ్యలు చేసినట్లు కనిపిస్తోన్నా, ఆ ఆదేశాల అంతర్ధాం మాత్రం మహిళ నిర్ణయాత్మక స్వభావాన్ని అణిచివేయడమే. ఇంకో ముఖ్యమైన అంశం ఏమంటే, మహిళలు లేకుంటే ఎలాంటి హింసాత్మకమైన పద్ధతులను ఉపయోగించినా సరే ఉద్యమాన్ని అణిచివేయాలనుకునే ప్రభుత్వ ఆలోచనకు ఊతవివ్వడమే. "మహిళలకు నిరసన తెలిపే హక్కు ఉందని వారికి తెలియదా? ఇలాంటి ఆదేశాలు వాళ్ళ స్వతంత్రంగా నిర్ణయం తీసుకునే హక్కుని కాలరాయటం కాదా!?" అని వాళ్ళ ప్రశ్నించడమే కాదు.. "నిరసనలో పాల్గొనడం మాకేమీ అసౌకర్యం కాదు.. ఇప్పుడు కాదు ఎప్పటి నుండో ఉద్యమంలో అంతర్భాగంగా ఉన్నాం. పంజాబ్ లో గ్రామాలు, పట్టణాలలో కులం, వర్గం పక్కనపెట్టి ప్రజలను సమీకరించడంలో గత జాప్ర ఒకటవ తేదీ నుండే మేము చురుకుగా పాల్గొన్నాం" అంటూ అతిపెద్ద రైతు సంఘం ఏకా ఉగ్రవాన్ ప్రధాన కార్యదర్శి హరీందర్ కౌర్ బిందు తమ ధిక్కార స్వరం వినిపిస్తున్నారు. ఈ మహోద్యమంలో తామూ భాగస్వాములమననీ గట్టిగా చెప్తున్నారు.

రైతు

మహిళల ఆందోళన కు ప్రధానకారణం కొత్త చట్టాలు లింగ వివక్ష ప్రభావం కలిగి ఉండటం. ముఖ్యంగా చిన్న, సన్నకార రైతులు ఇప్పటికే భూమి, నీరు, ఇతర వనరుల విషయంలో అసమానతలు ఎదుర్కొంటున్నారు. ప్రధానంగా వ్యవసాయ ఉత్పత్తి నియంత్రణ, మండీలుగా ప్రసిద్ధి చెందిన మార్కెట్ కమిటీ (ఎపిఎస్ఎస్) స్థానంలో వేసే మార్పు మహిళా రైతులకు ఆందోళన కలిగించే పెద్ద కారణం. ఎందుకంటే మండీలు గ్రామాల్లో దగ్గరగా ఉండి, భద్రతతో, భూస్వాములు, పురుషాధిక్యత ఉన్నా మహిళా రైతులకు ధర నిర్ణయించే ముఖ్యమైన యంత్రాంగం ఉండి, దోపిడీని తగ్గిస్తాయి. "మేము ప్రస్తుతం క్వింటాలు బియ్యం రూ.2,200 కు అమ్ముతున్నాం. మండీలు తీసివేస్తే దీనిని అమ్ముతే సగం ధరకే అమ్ముకోవాలి. బీహార్ లో ఏమైందో చూస్తున్నాం.. 2006లో బీహార్ లో ఈ పద్ధతి ఉత్పత్తి ధరల పతనానికి దారితీసింది. దీని గురించే నేను ఆందోళన చెందుతున్నాను" అని రెండెకరాల చిన్నరైతు మంజీత్ కౌర్ చెప్తున్నారు.

## అసమానతలు..



కృష్ణా జిల్లాలో..

## మేమూ రైతులం..

కిసాన్ మోర్చా జనవరి 18వ తేదీన 'కిసాన్ మహిళా దివస్' అంటే మహిళా రైతుల నిరసన దినోత్సవం జరిపింది. వివిధ స్థాయిల్లో రైతులుగా మహిళల పాత్రను గుర్తించాలన్న ఆకాంక్షతో ఆ దిశగా పనిచేస్తున్న 'మహిళా కిసాన్ అధికారి మంత్ (మహా)' వంటి జాతీయవేదిక సంయుక్త కిసాన్ మోర్చాలో కీలకమైన భాగస్వామిగా ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం రైతు సంఘాలతో జరుపుతున్న చర్చల్లో మహా ప్రతినిధిగా కవితా కురుగంటి ఒక ముఖ్యమైన సభ్యురాలు. 'కిసాన్ మహిళా దివస్'ని ఆచరించాలని ఇచ్చిన పిలుపు మహిళలను అలంకారంగా చూపించటానికి కాదు. "మేమూ రైతులం!" అంటూ వ్యవసాయంలో తమ న్యాయమైన స్థానాన్ని, హక్కుని, స్వరాన్ని స్పష్టంగా సూటిగా వ్యక్తీకరించడం కోసం. ఇది కేవలం ఒక్కరోజుకే పరిమితమైన విషయం కాదు.. సుదీర్ఘ ప్రయాణంలో ఒక మట్టం మాత్రమే. ఇది కేవలం ఢిల్లీకి మాత్రమే సంబంధించిన విషయం కాదు. ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ మహిళా రైతులు తమ నిరసనని వివిధ రూపాల్లో వ్యక్తం చేయటానికి సమయత్వమయ్యేందుకు. అదే ఆచరణలో జరిగింది కూడా.



## ప్రధాన భూమిక వారిదే..

వ్యవసాయరంగంలో మహిళా శ్రామికులు గణనీయంగా పెరిగారని ఆధికారిక గణాంకాలే చెబుతున్నాయి. వ్యవసాయ కూలీలు, సాగుదారులుగా మహిళలే అత్యధిక శాతమని 2011 జనాభా లెక్కలు తెలియజేస్తున్నాయి. జాతీయ శాంపుల్ సర్వే నంబ్ (ఎస్ఎస్ఎస్) 2011-12 నివేదిక ప్రకారం దేశం మొత్తం మీద గ్రామీణ శ్రామికులలో మహిళలు 75 శాతం వ్యవసాయరంగంలోనే ఉన్నారు. అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ (ఐఎల్ఓ) 2010 నివేదిక ప్రకారం దేశం, అదీవాసీ సమూహాల్లో వ్యవసాయంలో మహిళలు 81 శాతం ఉన్నారు. నిజానికి, దేశ ఆహార భద్రతతో, ముఖ్యంగా పౌష్టికాహారం అందించే బిరుదాస్థాల సాగులో ప్రధాన భాగస్వామ్యం ఏ మద్దతు వ్యవస్థలూ లేని బిన్ను సన్నకార మహిళా రైతులదే. వాతావరణ ప్రతికూలతలను తట్టుకుంటూ, ఎక్కువ నీరు ఆశించకుండా మనగలిగితా, భూమి సారాన్ని కాపాడేలా పండిది ఈ 'బిరుదాస్థు' వంటిది. వాటి గురించి గానీ, వాటిని సాగు చేస్తున్న మహిళా రైతులకుగానీ ప్రభుత్వ పరంగా ఏ మద్దతు విధానమూ ఉండదు.



దేశ వ్యవసాయరంగంలో మహిళా శ్రామికులు గణనీయంగా పెరిగారని ఆధికారిక గణాంకాలే చెబుతున్నాయి. వ్యవసాయ కూలీలు, సాగుదారులుగా మహిళలే అత్యధిక శాతమని 2011 జనాభా లెక్కలు తెలియజేస్తున్నాయి. జాతీయ శాంపుల్ సర్వే నంబ్ (ఎస్ఎస్ఎస్) 2011-12 నివేదిక ప్రకారం దేశం మొత్తం మీద గ్రామీణ శ్రామికులలో మహిళలు 75 శాతం వ్యవసాయరంగంలోనే ఉన్నారు. అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ (ఐఎల్ఓ) 2010 నివేదిక ప్రకారం దేశం, అదీవాసీ సమూహాల్లో వ్యవసాయంలో మహిళలు 81 శాతం ఉన్నారు. నిజానికి, దేశ ఆహార భద్రతతో, ముఖ్యంగా పౌష్టికాహారం అందించే బిరుదాస్థాల సాగులో ప్రధాన భాగస్వామ్యం ఏ మద్దతు వ్యవస్థలూ లేని బిన్ను సన్నకార మహిళా రైతులదే. వాతావరణ ప్రతికూలతలను తట్టుకుంటూ, ఎక్కువ నీరు ఆశించకుండా మనగలిగితా, భూమి సారాన్ని కాపాడేలా పండిది ఈ 'బిరుదాస్థు' వంటిది. వాటి గురించి గానీ, వాటిని సాగు చేస్తున్న మహిళా రైతులకుగానీ ప్రభుత్వ పరంగా ఏ మద్దతు విధానమూ ఉండదు.

## దళిత మార్కులు..

భూమిలేని కూలీల్లో దళితులు ఎప్పుడూ ఉంటారు. వీళ్ళ భూస్వాముల నుండి లైంగిక వేదింపులతో పాటు, కుల వివక్షనూ ఎదుర్కొంటున్నారు. కొన్నేళ్ళుగా పంజాబ్ ఫేట్ మజ్దూర్ యూనియన్, జమిన్ ప్రస్త్రి సంఘర్ష సమితి సంయుక్తంగా దళిత భూ హక్కుల కోసం పనిచేస్తున్నాయి. ఈ సంస్థలు అత్యధిక మహిళా సభ్యత్వం కలిగి ఉన్నాయి. వీళ్ళ ఉద్యమంలో ముందుండి పనిచేస్తున్నారు. "మేము తరతరాలుగా కులవివక్షను ఎదుర్కొన్నాం. కానీ ఇప్పుడు అందరికీ సమస్య వచ్చింది. అందుకే అందరం కలిసి పోరాడడాం రండి!" అని తారావంటి (70) ముక్తర్ జిల్లాకు చెందిన దళితురాలు కోరుతున్నారు. పంజాబ్ యూనివర్సిటీ యువతలు, చాలామంది రైతు

చిన్నరైతులకు మరింత ఆందోళన పెంచే విషయం. అంతేకాదు, ఆకలి, పోషకాహార లోపం వంటివాటి పరిష్కారం ఆందోళన కలిగించేవి. "ఉత్పత్తులను కార్పొరేట్ల కోసుగోలు చేస్తారు. దారిప్రలేఖకు దిగువన ఉన్నవారికి ప్రభుత్వం రేషన్ ను ఎలా అందిస్తుంది? ప్రతి ఒక్కరూ దీన్ని అర్థం చేసుకోవాలి!" అని పాటియాలాలోని గురుదీత్ పూ గ్రామం నుండి భూమిలేని దళిత వ్యవసాయ కూలీ రజిందర్ కౌర్ (42) అడుగుతున్నారు.

కొత్త చట్టాలు రైతులనే కాదు భూమిపై ఆధారపడి ఉన్న ప్రతి ఒక్కరినీ ప్రభావితం చేస్తాయి. భూమిలేని దళితులు, వ్యవసాయకూలీలు హరిత విప్లవం తర్వాత యాంత్రికరణతో ఆదాయాల్లో కోల్పోయారు. ఆ సందర్భంగా వచ్చిన ఉపాధి హామీ చట్టం వంటి పథకాలు ఇప్పుడు ఏమవుతాయోనని ఆందోళన చెందు తున్నారు. వీళ్ళ వేతనాలు దిగజారతాయి. "వ్యవసాయ చట్టాల మా కష్టాలను పెంచాయి. నిజానికి, దేశ ఆహార భద్రతతో, ముఖ్యంగా పౌష్టికాహారం అందించే బిరుదాస్థాల సాగులో ప్రధాన భాగస్వామ్యం ఏ మద్దతు వ్యవస్థలూ లేని బిన్ను సన్నకార మహిళా రైతులదే. వాతావరణ ప్రతికూలతలను తట్టుకుంటూ, ఎక్కువ నీరు ఆశించకుండా మనగలిగితా, భూమి సారాన్ని కాపాడేలా పండిది ఈ 'బిరుదాస్థు' వంటిది. వాటి గురించి గానీ, వాటిని సాగు చేస్తున్న మహిళా రైతులకుగానీ ప్రభుత్వ పరంగా ఏ మద్దతు విధానమూ ఉండదు.

శాంతిశ్రీ 83338 18985

‘కొంగు నడుముకు చుట్టవే చెల్లెళ్ళు.. కొడవళ్ళు చేపట్టవే చెల్లెళ్ళు..’ అంటూ సేద్యం చేయడమే కాదు.. ట్రాక్టర్లు సైతం నడుపుతూ రైతు గణతంత్రంలో పాల్గొని, మహోద్యమంలో మేము సైతం అంటూ.. దేశ రాజధానిలో మహిళా రైతులూ తమ ధిక్కారస్వరం వినిపిస్తున్నారు. రైతు అసాననే వెంటనే పురుషుడేనే ముందుకుతెస్తారు. చిత్రంగా చిత్రం కూడా అతనిదే వస్తారు. వాస్తవానికి వ్యవసాయంలో మూడొంతులు శ్రమ అమెదే.. ఇంకా చెప్పాలంటే.. వంట పండించే దగ్గర నుండి.. అన్నం వడ్డించే వరకూ అమె 81 శాతం భాగస్వామ్యం ఉంది. అందుకే అమె పాత్ర అద్వితీయం.. అపూర్వం. అంతటితో సరిపెట్టక మూడు నల్లచట్టాలపైనా రైతక్కలు నిలబిస్తున్నారు. ఢిల్లీ రాజధాని మహోద్యమంలో తమ మాటా, పాటా, అడుగులతో గళం ఎత్తారు. వంటలు పండిగ సంక్రాంతిని ఉద్యమంగా మార్చారు. భోగి మంటల్లో చట్టాలను తగలేశారు. వారి ధిక్కార స్వరం మిన్నలలో ప్రతిధ్వని సాగింది. పాలాలు, అదపులు, చెట్లూ చేమా, తాము చెమటోడ్డి పండించిన ధాన్యపు కంకుల సాక్షిగా దళిత బహుజన, అదివాసీ, ట్రాన్స్ జిందర్ బహుళత్వాలతో లింగ రాష్ట్రాల్లో మారుమోగుతున్న ఈ రైతమ్మల గురించే ఈ ప్రత్యేక కథనం.

## భూమి కేంద్రంగా..

రైతులు ఆందోళన చెంది మరో విషయం భూమిని కోల్పోవడం. కొత్త చట్టాలతో కాంట్లాక్ట్ వ్యవసాయం నిబంధనల మేరకు రైతులు పెద్ద కార్పొరేట్ పెట్టుబడిదారులు పరస్పరం అంగీకరించిన ధర్ కోసం, వంటలను ఉత్పత్తి చేస్తారు. ఈ అసమాన స్థితిలో రైతు సేవలను భద్రపరిచే మునుగులో వ్యవసాయ భూములపై కాంట్లాక్ట్ పెట్టుబడిదారులు పరోక్ష నియంత్రణను కలిగి ఉంటాయి అని వ్యవసాయ ఆర్థికవేత్త సుధా నారాయణన్ అంటున్నారు. "మా జీవోపాధి వసరు భూమి మాత్రమే. అది మా నుండి తీసివేశాక మాకేం మిగులుతుంది?" అని చరణ్దీప్ కౌర్ అడుగుతున్నారు. "బదుగురు సభ్యులున్న మా కుటుంబం వ్యవసాయంపై వచ్చే వార్షిక ఆదాయంపైనే ఆధారపడేది. నా భర్త వెన్నుపూసకు గాయం కావడంతో మాకున్న 12 ఎకరాలను కొలుకు ఇచ్చాం. దానిమీద వచ్చే ఆదాయమే మాకు జీవనాధారం.. ఒప్పందం విషయంలో చట్టపరమైన పరిష్కార విధానం లేకపోవడంపైనే నా ఆందోళన. సమయం కేటాయింపలేక, పట్టవరంగా ఎదుర్కోలేక చాలా బలహీనమైన బేరసారాలు చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది" అంటున్నారు చరణ్దీప్. ముఖ్యమైన వస్తువుల (సవరణ) చట్టం 2020 తృణధాన్యాల, పప్పుధాన్యాల, సూనెగింజలు, వంట నూనెలు, ఉల్లిపాయలు, బంగాళాదుంపలు తొలగిస్తుంది. ఆవసరమైన వస్తువుల జాబితా, ఈ వస్తువుల నిల్వ స్టాక్స్ పరిమితిని తొలగిస్తుంది. పెద్ద వ్యాపారుల ప్రవేశానికి గేట్లు తెరుస్తుంది. ఇది



గుంటూరు ఎండలకు ఉదయం నుంచి విసిగి వేసారిన ప్రజలను సాయంకాలపు చల్లగాలులు స్వాంతన పరుస్తున్నాయి. కానీ ఉదయం ఆఫీసులో జరిగిన విషయం వల్ల రఘు మనసు ఆ చల్లదనాన్ని ఆస్వాదించ లేకపోతోంది. బాగా విసుగ్గానూ కొంత అయోమయంగానూ అనిపిస్తోంది. అన్యమనస్కుగానే ఇంటికొచ్చాడు.

హాల్లో నుండి వదిన తన ఎనిమిదేళ్ళ కొడుకును దండించడం వినిపిస్తోంది. 'నువ్వు చూస్తే మాత్రం, నువ్వెందుకు టీచర్తో గోపి బుకిలో వేణు బొమ్మలు వేశాడని చెప్పావు? అందువల్ల వేణును టీచర్ కొట్టడం, దాంతో వేణు "నీతో ఫ్రెండ్షిప్ కట్" అని చెప్పడం అయ్యింది కదా!' అంటోంది వదిన.

'మరి చూసింది చెప్పాను, తప్పు కాదుగా?' అంటూ వాడు ఏడుస్తున్నాడు.

'కానీ, నీతో పాటు మిగతా పిల్లలూ చూశారు కదా? వాళ్ళు చెప్పలేదు కాబట్టి నీ మీద వాడికి కోపం వచ్చింది!' అని వదిన అంటే.. 'పో.. నీతో మాట్లాడను. నిజం చెప్పమనేది నువ్వే. మళ్ళీ ఎందుకు చెప్పావనేదీ నువ్వే!' అని వాడు వదినను తోసెస్తున్నాడు. వదిన వాణ్ణి సముదాయస్తూ లోపలికి తీసుకెళ్ళింది.

రఘు మనసు కూడా ఆ పిల్లవాడిలాగే ఉంది. కాకపోతే వాడు పిల్లవాడు కాబట్టి ఏడుస్తున్నాడు. తాను ఏడవలేక పోతున్నాడు. రఘుకు చిన్నప్పుడు వాళ్ళమ్మ అబద్ధాలు చెప్పవద్దని చెప్పిన సంఘటన గుర్తొచ్చింది. ఆ జరిగిన విషయం అమ్మ రెండు, మూడుసార్లు తాను పెరుగుతూ పున్నప్పుడు గుర్తు చేస్తూ ఉండేది. అందువల్ల తనకు బాగా గుర్తుండిపోయింది. అంతేకాకుండా దొంగతనం చెయ్యకుండా వుండటం, అబద్ధాలు చెప్పకుండా వుండటం, చూసిన విషయాన్ని ధైర్యంగా చెప్పడం, తప్పు చేయకుండా వుండటం బాగా అలవాటు చేసుకున్నాడు కూడా. తనకు మూడు సంవత్సరాలప్పుడు పక్కింటి వాళ్ళ డ్రైనింగ్ టేబుల్ మీద మామిడిపండును తీసుకొని పరిగెడ్డా ఇంటికొచ్చానట! అమ్మ నన్ను కొట్టుకుండా ఆ పండు తీసి, బీరువా పైన పెట్టిందట. 'అలా వాళ్ళకు చెప్పకుండా తీసుకురాకూడదు.. తప్పు అని చెప్పిందట!' అది చెడిపోయే వరకూ బీరువా మీదే ఉందట. రోజూ అది చూపిస్తూ 'ఇంకెప్పుడూ అలా తీసుకురావద్ద' ని చెప్పేదట! ఆ మాటలు నాకు బాగా గుర్తున్నాయనుకుంటాను.

జరిగిన విషయాలూ దాచి పెట్టడం, తప్పించుకోవడం తను చెయ్యలేదు.

ఇప్పుడు ఆఫీస్‌లో తను మాట్లాడకుండా వుంటే ఒక ఫ్యామిలీ మొత్తం సఫర్ అయ్యేది కదా! తాను తప్పు చెయ్యలేదు. ఏమైనా

జరగనీ. అంతగా అయితే ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తారు అంతే కదా!

అన్యాయాన్ని చూస్తూ మిగతావారిలా ఉండలేదు తను. ఆలోచిస్తూ సోఫాలో కూర్చున్న రఘును బయటి నుంచి వస్తున్న వాళ్ళ నాన్న చూసి 'రఘు, ఏమిటలా ఉన్నావు? ఇంకా ఫ్రెష్ అవలేదే?' అని అడిగాడు.

'లేదు నాన్నా. ఈ రోజు ఆఫీస్‌లో ఒక విషయం జరిగింది. అదే ఆలోచిస్తున్నాను. నేను చేసింది మంచి కదా!' అని అన్నాడు రఘు. 'ఏం జరిగింది?' అన్నాడు వాళ్ళ నాన్న.

రఘు ఇలా చెప్పుకొచ్చాడు.. 'ఉదయం మా ఆఫీస్‌కు రిజనల్ ఆఫీసర్ గారు వచ్చారు. ఇన్‌స్పెక్షన్ జరుగుతోంది. ఫైల్స్ చూస్తున్నారు. అప్పుడు వెంకటేశ్వర్లు అనే క్లర్క్ ఒక ఫైల్ టేబుల్ మీద పెట్టి ఇంకో రూమ్‌లో ఉన్న బీరువాలో ఇంకో ఫైల్ తీసుకుంటున్నాడు. ఈ లోపల నా పక్క సీట్‌లో ఉండే యాదగిరి అనే క్లర్క్ వెంకటేశ్వర్లు టేబుల్ మీద పెట్టిన ఫైల్‌ను బీరువా వెనుక పడేశాడు. అది నాతో పాటు ఇంకా ముగ్గురు చూశారు కూడా. అయినా ఎవరూ మాట్లాడలేదు. కాసేపటికి

వెంకటేశ్వర్లు వచ్చి ఫైల్ వెతుక్కుంటున్నాడు. అటెండర్లు కూడా హెల్ప్ చేస్తున్నారు. అయినా ఫైల్ దొరకలేదు. లోపలనుంచి ఆ ఫైల్ కావాలని రిజనల్ ఆఫీసర్ గారు అరుస్తున్నారు. ఇక్కడ ఫైల్ వెతుకుతున్న హడావిడికి కొద్దిసేపటికి రిజనల్ ఆఫీసర్ కూడా బైటికొచ్చారు. అంతా విని, "అంత నిర్లక్ష్యంగా ఎలా వుంటారు? డైరెక్టరేట్‌కు ఏమని చెప్తారు? ఒరిజినల్స్ ఎలా వస్తాయి? సస్పెన్షన్ అవుతారు జాగ్రత్తా!" అనేసి

లోపలి కెళ్ళారు. ఇక వెంకటేశ్వర్లు దిగాలు పడిపోయాడు. అయినా ఎవరూ మాట్లాడటం లేదు. ఆఫీసర్‌కు యాదగిరికి అవినీతి వ్యవహారాలలో బాగా స్నేహం.

అందుకే చెప్పడానికి అందరూ భయపడ్తున్నారు. వెంకటేశ్వర్లుంటే యాదగిరికి పడదు. వెంకటేశ్వర్లు బాగా పనిచేస్తాడు, అవినీతికి లొంగడు. అందుకని ఈ రోజు రిజనల్ ఆఫీసర్ ముందు తన కని ఇలా ఫైల్ దాచిపెట్టి, తీర్పుకున్నాడు యాదగిరి.

సస్పెన్షన్ అన్న మాట విని రఘు, ఇంక ఆలస్యం

చెయ్యకుండా యాదగిరి చేసిన పనిని ఆఫీసర్‌కు చెప్పాడు. దాంతో వెంకటేశ్వర్లు ఫైల్ తీసుకొని, ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. కానీ ఆఫీసర్‌కు యాదగిరిని ముందుకు తీసుకురావడమే కష్టంగా ఉండింది. రఘును గుర్తుగా చూశాడు కూడా!' అని ముగించాడు రఘు.

'రేపట్టుంచీ ఆఫీస్‌లో కొంచెం ఇబ్బంది పెడతారనుకుంటాను. ట్రాన్స్‌ఫర్ కూడా జరగొచ్చేమో అనిపిస్తోంది. మిగతా వాళ్ళు సైలెంట్‌గా వున్నారని, నేను సైలెంట్‌గా వుండలేకపోయాను. నేను చేసింది కరెక్ట్ కదా? ఒక ఫ్యామిలీ సిక్స్ మంత్స్ సఫర్ అయ్యిందేదీ నేను మాట్లాడకుంటే. అందుకని నేను ధైర్యం చేశాను' అన్నాడు రఘు మళ్ళీ.

'రఘు, నువ్వేం దిగులు పడకు. నువ్వు తప్పు చెయ్యలేదు. ఎలా ఉంటే అలా జరుగుతుంది. నువ్వు ఇంటర్ పరీక్షలప్పుడు ఎంత ధైర్యంగా రాశావో గుర్తు తెచ్చుకో!' అంటూ, వాళ్ళ నాన్న రఘు భుజం తట్టి, లోపలికెళ్ళారు.

నిజమే! ఇంటర్నేనే ఎంతో ధైర్యంగా లెక్చరర్ మాట వినకుండా, నిజాయితీగా పరీక్షలు రాశాను కదా అనుకొని, ఆ రోజు సంఘటనను గుర్తుచేసుకున్నాడు రఘు.

సీనియర్ ఇంటర్ పరీక్షలు జరుగుతున్నాయి. అందరూ సీనియర్‌గా కాపీలు రాస్తున్నారు. లెక్చరర్స్ ఎంకరేజ్ చేస్తున్నారు. రఘు ఒకసారి తలెత్తి చూసి, కొంచెం విసుక్కుని మళ్ళీ తలొంచుకొని రాసుకుంటూ ఉన్నప్పుడు లెక్చరర్ వచ్చి 'అదిగో అక్కడ స్లిప్ ఉంది. తీసుకుని చూసి రాయవచ్చు కదా?' అన్నాడు. రఘు తలెత్తి 'వద్దు సర్' అన్నాడు. లెక్చరర్ కోపంగా వెళ్లిపోయారు. రిజల్ట్ వచ్చిన తరువాత కాలేజీకెళ్ళి స్టాఫ్‌రూమ్‌లో లెక్చరర్స్‌తో మాట్లాడటంప్పుడు, రఘును కాపీలు రాయమని చెప్పిన లెక్చరర్ 'నీకు ఫస్ట్‌క్లాస్ రావాల్సింది!' అన్నాడు. రఘు ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఆ రోజు అమ్మనాన్నే నాకు ధైర్యం చెప్పారు. 'నువ్వు తప్పు చెయ్యలేదు. నీకొచ్చే మార్కులు చాలు!' అని.

అదంతా గుర్తొచ్చింది రఘుకు. కాబట్టి తానిప్పుడు మంచిపనే చేశాడు. అలా చేయకుంటే మనసులో ఎప్పుడూ తాను చెప్పి ఉంటే బాగుండేదే అనే బాధ ఉండేది. ఇప్పుడు మనసు ప్రశాంతంగా ఉంది. తన మనసు చెప్పినట్లు తాను చేశాడు. మనసు మాట విన్నాడు. కాబట్టి మనసులో ఘర్షణ లేదు. టీవీలో నుంచి పాట వినిపిస్తోంది. "మనిషి బతుకు నరకమౌను మనసు తనది కానిదే!" అని. అది వింటూ..

'అవును తన మనసు తనది. తన మనసు మాట వినటం తనకు ఇష్టం. తన మనసు నిజాయితీని కోరంది. తను నిజాయితీగానే ఉంటాడు!' అని అనుకున్నాడు. రఘు మనసు ఇప్పుడు తేలికైంది.

## ప్రకృతి

ఈ నిట్టనిలువు అభివృద్ధి విషయంలో ఇతర ఆందోళనలూ వ్యక్తమవుతున్నాయి. బాలెనారియో కాంబోరియంలో పెరుగుతున్న జనాభా సాంద్రత రీత్యా 2028 నాటికి తీవ్ర నీటి కొరత తలెత్తుతుందని పర్యావరణ శాస్త్రవేత్త, యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్ మార్క్స్ పొలెట్ ఒక అధ్యయనంలో హెచ్చరించారు. రాబోయే ఈ సమస్యను పరిష్కరించటం కోసం ఒక రిజర్వాయరు నిర్మాణానికి తాము ప్రణాళికలను సమర్పించామని మేయర్ ఒలివీరా చెప్తున్నారు. అయితే దీనికి పర్యావరణ మంత్రిత్వశాఖ అనుమతివాల్సి ఉంటుంది. ఈలోగా సమస్యలు పెరిగిపోతున్నాయి. 'నగర జనాభా ఏటా దాదాపు మూడు శాతం చొప్పున పెరుగుతోంది. ప్రాయయా సెంట్రల్ పునరాభివృద్ధితో అది మరింత ఆకర్షణీయంగా మారితే పరిస్థితి ఇంకా విషమిస్తుంది' అంటారు ప్రొఫెసర్ పొలెట్.

## నీటి ఎద్దడి

ఆకాశహర్యాల్లో ఆరు భవనాలు ఈ నగరం నుంచే ఉన్నా.. అందులో ఈ టీవీ టవర్‌కి చోటులేకుండా పోయింది. వీటి ఎత్తు 280 మీటర్లు.



బాలెనారియో కాంబోరియం నగరాన్ని 'బ్రెజిలియన్ దుబాయ్' అనీ పిలుస్తారు. ఈ నగరంలో సుమారు లక్షన్నర మంది నివసిస్తున్నారు. వాస్తవానికి సాచో పాల్, రియో డి జెనీరో వంటి మెగా నగరాల పరిమాణంతో పోలిస్తే అతి చిన్న నగరం ఇది. అయినాకానీ.. దక్షిణ అమెరికా ఖండంలోని టాప్ టెన్ అతి ఎత్తయిన నివాస భవనాల్లో ఆరు భవనాలు ఈ నగరంలోనే ఉన్నాయని కొన్ని ఆఫ్ టాల్ బిల్డింగ్స్ అండ్ అర్బన్ హాబిటేట్ చెప్తోంది. కానీ ఈ ఖ్యాతితో పాటు ఒక చీకటి కోణమూ ఉంది. ఈ అత్యంత పొడవైన భవనాలు ఎక్కువభాగం ప్రఖ్యాత బీచ్ ప్రాయయా సెంట్రల్ వెంటే ఉన్నాయి. ఈ భవనాలు ఎత్తుగా ఉండటం వలన మధ్యాహ్నం రెండు గంటల తర్వాత

వీటి నీడ బీచ్ మీద పడుతుంది. దానివల్ల అక్కడ చలి, చీకటి ఎక్కువగా ఉంటుంది. భవనాల సందుల నుంచి వచ్చే వెలుతురే ఆధారం. కోవిడ్-19 కాలంలోనూ ఎండ ఉన్న రోజుల్లో బీచ్ అభిమానులు ఆంక్షలను ధిక్కరించి మరి రావడంతో ఈ బీచ్ రద్దీగానే ఉండేది.

'కాలం మారింది. చాలామంది ఎండలో మాడటానికి ఇష్టపడరు. ఎందుకంటే అది ఆరోగ్యానికి హానికరం కావచ్చు. బీచ్‌లో నీడ వల్ల జనం బకెట్ల కొద్దీ చెమటలు కక్కకుండా తేలికగా వ్యాయామం చేయొచ్చు. ఈ

ఆకాశహర్యాలు నిజంగా సమస్య అయినట్లయితే.. జనం ఎందుకు వస్తారు? ప్రాయయా సెంట్రల్ బీచ్ ఇప్పుడు ఉన్న విధంగానే వారికి హాయిగా ఉండేమో' అని చరిత్రకారుడు ఇసాకాబార్బా అంటున్నారు.

## అతి ఎత్తయిన జెయింట్ వీల్

దాదాపు పది లక్షల మంది ఈ నగరాన్ని 2019 లో



సందర్శించారని పర్యాటక అధికారులు చెప్తున్నారు. మొత్తం బ్రెజిల్‌లో అత్యధికంగా పర్యాటకులు వచ్చిన ప్రాంతాల్లో ఇదొకటిగా నిలిచింది. ఈ నగరం సంపన్నలకు, ప్రముఖులకు ప్రీతిపాత్రమైనది క్రీడా మైదానం. ప్రాయయా సెంట్రల్‌లో లండన్ ఐ తరహా జెయింట్‌వీల్ ఉంది. ఈ ఖండం మీద అతి ఎత్తయిన జెయింట్ వీల్‌లో ఇదొకటి. అంతేకాదు రియో డి జెనీరో వంటి ప్రముఖ సముద్ర తీర నగరాలతో పోలిస్తే బాలెనారియో కాంబోరియం చాలా సురక్షితమైనది. బ్రెజిల్‌లో నివసించటానికి ఉత్తమ ప్రాంతాల జాబితాలో ఈ నగరం నాలుగో స్థానంలో ఉంది. ఈ నగరం గత నాలుగు దశాబ్దాలుగా సెలవుల విడిదిగా ప్రజాదరణ పొందటం వల్ల రియల్ ఎస్టేట్ డిమాండ్ విపరీతంగా పెరిగింది.

ఈ నగరంలో నిర్మాణాలు చేపట్టడానికి అందుబాటులో ఉన్న నేల తక్కువగా ఉంటుంది.

భవనాల ఎత్తు మీద ఆంక్షలు విధించని స్థానిక చట్టం వల్ల.. నిర్మాణ సంస్థలు అంతకంతకూ ఎత్తయిన భవనాలు నిర్మించటం మొదలుపెట్టాయి. కానీ 2020 చివరి నాటికి దేశంలోని టాప్ టెన్





# కవాతు కవాతు కవాతు

కవాతు కవాతు కవాతు  
దేశభవితకు  
భూమిమార్కుకు  
చెమటసాగు పంటకు  
చేజారే ఫలసాంధానికి  
రాజధాని వీధుల్లో  
రైతు జవాన్న  
కవాతు కవాతు కవాతు



72వ రాజ్యాంగ  
దినోత్సవం సాక్షిగా  
భూమి పుత్రుల  
సహన మూర్తుల  
కవాతు కవాతు కవాతు

అటు ఎర్రకోట వీధుల్లో  
మాతృదేశ భద్రతకు  
తెగించి దూకే  
వీరజవాన్న  
గణతంత్ర దినోత్సవ  
కవాతు కవాతు కవాతు

ఇటు జాతి భవితకు  
రాజధాని పాలిమేరల్లో  
రైతు జవాన్న మహోద్యమ  
కవాతు కవాతు కవాతు

హింస ప్రతిహింసల  
రక్తం మరిగిన  
ఆధునిక ప్రపంచానికి  
అహింసా మార్గం  
బోధించి  
స్వాతంత్ర్యం సాధించిన  
జాతిపిత వారసులు

ఐతిహాసిక ఇంద్రప్రస్థమా  
చారిత్రాత్మక  
హస్తినాపురమా  
నవధిల్లీ మహా నగరమా  
స్వీయ సుశిక్షితలు  
శాంతి సైనికులు  
లక్షలాది రైతు ధీరులు  
భరతమాత కర్మవీరులు  
నీ మునివాకిట  
కవాతు కవాతు కవాతు

పాలకులారా!  
కళ్ళు తెరవండి  
ప్రజల కొరకు ప్రజల చేత  
ప్రజల వలన

ఏర్పడ్డ చట్టసభలు  
అవి చేసే చట్టాలు  
ప్రజల కోసం ప్రజల  
కోసం ప్రజల కోసం  
వారి పీకకోసే చట్టాలు  
చేస్తారా!?  
తిరస్కరిస్తే  
గుడ్డారుముతున్నారు,  
పళ్ళనూరుతున్నారు  
మీ బతుకుల్ని  
తిరగరాసే

ప్రజాస్వామిక దేవుళ్ళు  
కోట్లాది రూపాల్లో  
మీ ముందే  
కవాతు కవాతు కవాతు

ఇక మీ పెట్టుబడుల  
కట్టుకధలకు కాలం చెల్లు  
కల్లబొల్లి కబుర్లకు  
నటనా చాతుర్యానికి  
చెల్లు చెల్లు చెల్లు!  
మట్టిబొమ్మలు  
మరబొమ్మలు  
కాదు కాదు కాదు  
ఎర్రకోటలో జై జవాన్న  
ఎర్రబాటలో జై కిసాన్న  
ఈ రిపబ్లిక్ డే కవాతు  
పజ్జిక రివల్యూషన్ డే  
కవాతు కవాతు కవాతు

- కె.శంకర్ శ్రీ

రొచ్చులో దొర్లించి చూపించారు  
మురుగులో ముంచి ఇదేనన్నారు  
రంకుదన్నారు బొంకుతుందన్నారు  
దేన్ని ... రాజకీయాన్ని  
ఎవరు? ... అందులో పొర్లే రాబందులే  
మీరెందుకు దూరారూ అంటే ...  
తరాలనాటి పొరపాటన్నారు  
మురుగు కడగలేక ... రొచ్చు ఊజు దాటలేక  
అందులోనే సందు చూసుకున్నామన్నారు

పందికో నిజాయితీ ఉంది  
బురద బతుకును చూపడంలో  
వ్యాపారకో విధానముంది  
లాభం కోసం ఈదుతున్నానడంలో  
స్వార్థం పరమార్థమైన రాజకీయ నాయకునికే  
వీటి లేదు.. రాజకీయం వద్దనడంలో

# రాజకీయం



సారి ... ఉంది ఉంది ... అది వంచన

రాజకీయం మంచిదే ... బతుకు బాగుపడడానికి  
కూడా గూడా నీడా వసతిలో

మెరుగు సాధించడానికి  
అది జనం చేతి ఆయుధమైనప్పుడు

ఉత్పత్తి పంపణీల తీరు నిర్ణయించేదీ  
పనీ పెట్టుబడి ఫలితాలు నిర్ణయించేదీ  
అదే ... అదే ... రాజకీయం  
జనం దానికి దూరం కావడమంటే  
శ్రమజీవి ప్రతిఫలం నోరు నొక్కడమే  
పెట్టుబడి దోపిడీకి పెత్తనం ఇవ్వడమే

అందుకే..రాజకీయం వద్దనే వాడి  
మాయా జూదం జాట్లు పట్టి కట్టేయాలి  
జనతకేం కావాలో తేల్చి చూపాలి

- ఉన్నం వెంకటేశ్వర్లు  
8332807330

కవిత్వం

# నేను రైతునే

నేను మట్టి మనిషినే  
విరిగిన రెక్కలతో  
మొండిగా దేకుతూ  
ఒక మొక్క చిగురేస్తే చూసి  
నొక్కిని మరచిపోయే  
ఒక సగటు మనిషిని  
చదును చేసిన నేలపై  
చెమట చుక్కలు రాలినాక  
పొట్ట పగిలిన విత్తులోంచి  
మొక్క తొంగి చూసినప్పుడు  
పొట్ట ముక్కచెక్కలయ్యేలా  
పగలబడి నవ్వుకున్న  
ఒట్టి పిచ్చిమాలాకాన్ని

నేను రైతునే నుమీ  
భుజాలు విరుచుకుని  
ధాన్యం బస్తాలు మోసినప్పుడు  
వెన్న తల్లిన ఆ చేతులు  
అమ్మకానికి పెట్టగానే  
రేటు రెక్కల్ని తెంపేస్తుంటే  
మౌనంగా నిలబడిపోయిన  
ఒట్టి రాతిబండను  
వ్యవస్థలో అన్వేషించే రక్కలోచ్చి  
ఆకాశానికి ఎగిరిపోతుంటే  
విలువ పడిపోయిన గింజలు



మూలనపడి ఏడుస్తుంటే  
ఓదార్చలేని ఒట్టి అమాయకున్ని  
కరువు బండ నెత్తిన పడి  
శరీరం ముక్కలవుతున్నా

అరువు కుంపటి నెత్తినెక్కి  
జీవితాన్ని బుగ్గి చేస్తున్నా  
చిరునవ్వుని  
కొన పెదాలపై చిట్టించే  
చేయూత కరువైన ఒంటరివాన్ని  
నేను రైతునే  
పన్నులతో పోరాటం చేస్తూ  
ఎండిన గొంతుతో నినాదం చేస్తూ  
న్యాయం కోసం అర్థులు చాస్తున్న  
మధ్యతరగతి రైతుని నేనే

- నరేంద్ర రాజారెడ్డి  
9666016636

తెలుగు ఇండస్ట్రీలో ఎలాంటి బ్యాగ్రౌండ్  
లేకుండా వచ్చి, స్టార్ హీరోగా ఎదిగిన అతి  
కొద్దిమంది జాబితాలో రవితేజ ఒకడు.  
అంచెలంచెలుగా ఎదిగి మాస్ మాహారాజాగా  
ప్రేక్షకుల అభిమానాన్ని చూరగొన్నాడు.  
రవితేజ.. 'సింధూరం' సినిమాతో గుర్తింపు  
తెచ్చుకున్న నటుడు రవితేజ. అంతకుముందు  
ఎన్నో చిత్రాల్లో చిన్న చిన్న పాత్రల్లో నటించారు.  
రవితేజ అనగానే అందరికీ గుర్తొచ్చేది అతని  
సహజ నటన ఎనర్జీ. అనేక అవజయాల  
తరువాత విజయం సాధించి హీరోగా  
నిలిచాడు. తాజాగా 'క్రాక్' చిత్రం విడుదలై  
విజయం సాధించిన సందర్భంగా తన  
అనుభవాలను పంచుకున్నారు.

మొదట్లో అనేక చిత్రాలలో చిన్న చిన్న వేషాలు  
వేసినా గుర్తింపు రాలేదు. దర్శకుడు కృష్ణవంశీ వద్ద  
అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ గా చేరాడు. 1997లో కృష్ణవంశీ  
తీసిన 'సింధూరం'లో బ్రహ్మాజితో పాటు సెకండ్  
హీరోగా చేశాడు. కానీ జనాల్లోకి రవితేజ పాత్ర  
విపరీతంగా వెళ్లిపోయింది. ఫ్యాన్ ఫాలోయింగ్  
ఎక్కడింది. మెగాస్టార్ చిరంజీవితో కలిసి 'అన్నయ్య'  
సినిమాలో కలిసి నటించిన రవితేజ.. అంతకు ముందు  
చిరంజీవి హిందీలో నటించిన 'గ్యాంగ్ లీడర్' హిందీ  
రీమేక్ 'ఆజ్ క గూండారాజ్'లో నలుగురు స్నేహితుల్లో  
ఒకరిగా నటించారు. అయితే ఎంత పెద్ద స్థాయికి  
చేరినా ఏమాత్రం గర్వం లేకుండా ఒదిగి ఉంటారు.  
'భవిష్యత్తుకు సంబంధించిన ప్రణాళికలు వేసుకోను.  
ఎల్లప్పుడూ వర్తమానంలోనే జీవిస్తుంటా. జయాప  
జయాల్ని సమంగా తీసుకుంటూ ముందుకు  
సాగడానికే ప్రయత్నిస్తుంటా' అని హీరో రవితేజ  
అన్నారు. గోపీచంద్ మలిినేని దర్శకత్వంలో  
కథానాయకుడిగా నటించిన చిత్రం 'క్రాక్'. ఈ నెల  
9వ తేదీన విడుదలై భారీ విజయాన్ని చేజిక్కించుకుంది. ఈ  
సందర్భంగా హీరో రవితేజ పంచుకున్న ముచ్చట్లు...

➤ భారీ బడ్జెట్ సినిమాల పసూళ్ల విషయంలో యాభై  
శాతం ఆక్యుపెన్సీ అనేది ప్రతిబంధకమవుతుందని  
అనుకుంటున్నారా?

యాభై శాతం ఆక్యుపెన్సీకి సంబంధించి నాకు ఎలాంటి  
భయాలూ లేవు. ఈ నిబంధన ఉన్నా సినిమాలు  
చూడటానికి జనాలు వస్తారనే నమ్మకముంది.

➤ సంక్రాంతికి భారీ పోటీ మధ్య సినిమాను విడుదల  
చేయాడానికి కారణమేమిటి?

సాధారణ సమయాలతో పోలిస్తే సంక్రాంతి



చేశాననే సంతృప్తి మిగిలింది. గోపీచంద్ తో నా కలయికలో  
హ్యాట్రిక్ హిట్ ఇది. నిజజీవిత పాత్రల నుంచి స్ఫూర్తి పొంది  
యధార్థ ఘటనలతో ఈ చిత్రాన్ని రూపొందించాం. ఇది ఏ  
సినిమాకూ రీమేక్ కాదు.

➤ పోలీస్ పాత్రల్లో చాలా ఎనర్జీటిక్ గా  
కనిపిస్తుంటారు? పరీఫెక్ట్ ఫాయ్స్  
అనిపించుకుంటున్నారా? ఎలా సాధ్యమైంది?

ఆ క్రెడిట్ మొత్తం దర్శకుడు రాజమౌళిదే.  
'విక్రమ్ బర్మన్'లో విక్రమ్ సింగ్ రాథోడ్ క్యారెక్టర్ ను  
అద్భుతంగా తీర్చిదిద్దాడు. ఆ ఎనర్జీ ప్రతి సినిమాలో  
కనిపించేలా శ్రమిస్తుంటా. అలాగని 'విక్రమ్ బర్మన్'తో ఈ  
సినిమాకు ఎలాంటి పోలికలూ ఉండవు.

సినిమాలకు మంచి సీజన్ గా ఉంటుంది. సంక్రాంతికి  
సినిమాల్ని చూడటానికి అందరూ ఆసక్తిని చూపుతుంటారు.  
నేనూ అలానే సినిమాల్ని చూసినవాడిని. గతంలో  
సంక్రాంతి సమయంలో విడుదలైన ఐదారు చిత్రాలు ఆడిన  
దాఖలాలున్నాయి. మా సినిమా విజయవంతం  
అవుతుందనే నమ్మకంతోనే పోటీని వట్టించుకోవడం లేదు.

➤ మాస్ హంగులకు ఎక్కువగా ప్రాధాన్యతనిస్తూ  
సినిమా చేసినట్లుగా కనిపిస్తోంది?

పక్కా కమర్షియల్ మాస్ ఎంటర్టైన్మెంట్ ఇది.  
అభిమానులకు పరిపూర్ణ విందుభోజనంలా ఉంటుంది.  
పోలీస్ క్యారెక్టర్ ను నేను చాలా ఎంజాయ్ చేశాను. నా శైలి  
వినోదం మిస్ కాకుండా దర్శకుడు గోపీచంద్ మలిినేని ఈ  
సినిమాను తెరకెక్కించారు. హీరోగా నాకు మంచి సినిమా

అసలు పేరు : భూపతిరాజు రవిశంకర్ రాజు  
పుట్టిన తేదీ : 1968, జనవరి 26  
పుట్టిన ప్రాంతం : జగ్గంపేట, ఆంధ్రప్రదేశ్.  
చదువు : బి.ఎ  
భార్య : కళ్యాణి తేజ  
పిల్లలు : మహాధన్, మోక్షదా  
తల్లిదండ్రులు : రాజగోపాల్ రాజు, రాజ్యలక్ష్మి  
సోదరులు : రఘు, భరత్

➤ గత సినిమాల ఫలితాల దృష్ట్యా ఈ సారి ఎలాగైనా  
హిట్ కొట్టాలనే తపనపడ్డారా?

సినిమాల విషయంలో నేను ఎలాంటి లెక్కలూ  
వేసుకోను. కమర్షియల్ సినిమాలే చేయాలి. ప్రయోగాత్మక  
కథల్ని ఎంచుకోవాలి అనుకుంటూ సినిమాలు చేయడం  
నచ్చదు. నాకు నచ్చిందే చేస్తుంటా. ప్రయోగాలు  
చేయడానికి నేను ఎప్పుడూ సిద్ధమే. సినిమా బాగుంటే అన్నీ  
కలిసొస్తాయి. బాగోలేకపోతే ఏదీ వర్కవుట్ కాదు. హిట్,  
ఫ్లావెలతో సంబంధం లేకుండా నేనెప్పుడూ సంతోషంగానే  
కనిపిస్తా. నా వ్యక్తిత్వంలో ఎలాంటి మార్పు ఉండదు.

➤ లాక్ డౌన్ విరామం ఎలా గడిచింది? ఈ గ్యాప్  
నుంచి ఏం నేర్చుకున్నారు?

లాక్ డౌన్ చాలా అద్భుతంగా గడిచింది. వర్కవుట్స్  
చేశాను. సినిమాలు చాలా చూశాను. చూడాల్సిన కంటెంట్  
చాలా ఉందని అర్థంచేసుకున్నా. ఐ యామ్ ఏ ఫ్యామిలీ  
మ్యాన్. భార్యాపిల్లలతో సంతోషంగా ఈ విరామ సమయాన్ని  
ఆస్వాదించా. బోర్ గా ఫీలైన క్షణం ఒక్కటి లేదు.

➤ మీ అబ్బాయిని సినిమాల్లోకి తీసుకురావాలనే  
ఆలోచన ఉందా?

మహాధన్ తొమ్మిదో తరగతి చదువుతున్నాడు.  
ప్రస్తుతం వాడి దృష్టి చదువుపైనే. అనిల్ రావిపూడి  
బలవంతంతోనే 'రాజా ది గ్రేట్'లో నటించాడు. మళ్లీ  
సినిమాలు చేసే ఆలోచన మహాధన్ కు లేదు. భవిష్యత్తులో  
నటనను కెరీర్ గా ఎంచుకుంటాడో లేదో తెలియదు. నేను  
వాడిని బలవంతపెట్టను. పిల్లల అభివ్యసితే అన్నీ  
వదిలేస్తాను.

➤ మీ పిల్లల నుంచి ఏం నేర్చుకున్నారు?

మా పిల్లలిద్దరూ నాకంటే చాలా ముదుర్లు. సాంకేతిక  
పరిజ్ఞానంతో పాటు సోషల్ మీడియాకు సంబంధించి కొత్త  
విషయాల్ని వారి నుంచి తెలుసుకుంటుంటా.

➤ సినిమాల విషయంలో మీ పిల్లలు ఎలాంటి  
సలహాలు ఇస్తుంటారు?



సలహాలు ఉచితమే కాబట్టి ఇవ్వడానికి ప్రతి ఒక్కరూ  
రెడీగా ఉంటారు. మా పిల్లలకు నేను ఎలాంటి సినిమా  
చేసినా ఇష్టమే. కొన్ని సందర్భాల్లో వారికి నచ్చింది  
చెబుతుంటారు.

➤ కోవిడ్ ప్రభావం మధ్య షూటింగ్ చేయడానికి  
భయపడ్డారా?

కరోనా వ్యాప్తి చెందకుండా సెట్స్ లో భద్రతా చర్యల్ని  
తీసుకున్నాం. అందువల్లే ఎలాంటి భయాలూ లేకుండా  
షూటింగ్ చేయగలిగాం. మూడు వందల మంది యూనిట్  
సభ్యుల మధ్య ఇటీవలే సెట్ సాంగ్ ను మాట్ చేశాం. కనీస  
జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే కరోనా అవరోధాల్ని అధిగమిస్తూ  
సాఫీగా షూటింగ్ లను చేసుకోవచ్చనే ధైర్యం వచ్చింది.  
చాలా మంది జాగ్రత్తల విషయంలో అలసత్వం  
ప్రదర్శిస్తున్నారు. నేను సెట్స్ లో ఉంటే మాస్క్స్  
ధరించకుండా ఎవరైనా కనిపిస్తే అస్సలు సహించను.  
మాస్క్స్ ధరించాల్సిందేనని వారికి చెబుతుంటా. రక్షణ  
చర్యల విషయంలో నేను జాగ్రత్తగా ఉంటా.

సెలబ్రిటీ





యశోవతి దేశం రాజు మహీధరుడు ప్రజలకు మంచి పరిపాలన ఇవ్వడమే కాకుండా.. విద్యను ప్రోత్సహించి, ఎన్నో విద్యాలయాలు కట్టించి, విశేష పుస్తక సేకరణ కూడా చేశాడు.

ఒకరోజు మహారాణి నీలాంబరి ఈ విధంగా చెప్పింది. 'మహారాజా! అంతఃపురంలోనే ఉండి ఉండి ఈ రాజ భోగాల మధ్య కొంత విసుగు కలుగుతోంది. నా కోరిక మన్నించి, నన్ను మన రాజ్యం పక్కనే ఉన్న అడవికి తీసికెళ్ళండి. ఆ అడవి గాలి హాయిగా ఉంటుంది. అదొక గొప్ప అనుభూతినిస్తుంది' అని చెప్పింది. రాణి మాటలు విన్న మహీధరుడికి కూడా ఒకరోజు అడవిలో హాయిగా గడపాలనిపించింది.

మరుసటి రోజు రాజు, రాణి కేవలం ముగ్గురు పరివారాన్ని తీసుకుని, అడవికి వెళ్లారు. అక్కడ పెద్దపెద్ద చెట్లు, వెదురు, దుంప చెట్లు, వింతైన పువ్వుల గురించి రాణికి వివరించాడు రాజు. ఎత్తయిన చెట్ల మీద ఉన్న పక్షుల తియ్యని పాటలు రాణికి ఎంతో ఆనందాన్ని ఇచ్చాయి. అంతే రాణి కూడా పాట పాడటం మొదలుపెట్టింది. 'అడవిలోని కాలుష్యం లేని వాతావరణం, అద్భుతమైన ప్రకృతి మన కళలకు, శక్తులకు మరింత మెరుగునిస్తాయని విన్నా.. కానీ ఇప్పుడే అది చూస్తున్నా' అంటూ రాణిని ప్రశంసలతో ముంచెత్తాడు రాజు. భోజనం చేసుకుని తిన్న తర్వాత రాజు, రాణి కొంతసేపు అడవి లోపలికి షికారుకు వెళ్లారు. అప్పుడే వారికి చెట్టుకు ఎత్తులో గిజగాడి గూళ్ళు కనబడ్డాయి. దూరంగా ముగ్గురు గొర్రెల కాపరులు గొర్రెలు మేపుతూ కనబడ్డారు. అంత కళాత్మకమైన గిజగాడి గూళ్ళు చూసిన మహారాణి 'రాజా! నాకు రెండు గిజగాడి గూళ్ళు కావాలి. మన అడవి సందర్శన జ్ఞాపకంగా అంతఃపురంలో అలంకరిస్తా' అని అడిగింది.



## బుడిబి నేర్చిన పాటం

దూరంగా ఉన్న గొర్రెల కాపరుల్లో నుంచి ఒక యువకుడిని పిలిచి రాజు. 'నీవు ఆ చెట్టెక్కి జాగ్రత్తగా రెండు గిజగాడి గూళ్ళు తీసి ఇస్తావా?' అని అడిగాడు. అతడు రాజు, రాణి వైపు చూడసాగాడు. ఆ చూపుకి రాజు, రాణి ఆశ్చర్యపోయారు. 'అయ్యా! నన్ను తప్పుగా అనుకోకండి. పక్షి గూడు తీస్తే అందులో దాని గుడ్లు ఉండవచ్చు! లేదా పిల్లలు ఉండవచ్చు. తల్లి పక్షి అడవంతా తిరిగి వచ్చేసరికి దాని గుడ్డు, పిల్లలు లేకపోతే అది బాధతో విలవిలరాడుతుంది. ఒకవేళ మీరు పక్షి గూడు తీసుకుని వెళ్లినా ఆ గుడ్డు, పిల్లలు తల్లి లేక ఏడుస్తాయి. ఒక్కసారి ఆలోచించండి!' అన్నాడు.

ఆ యువకుడి ఆలోచనకు రాజు, రాణి ఆశ్చర్యపోయారు. వెంటనే రాజు తన మెడలోని ముత్యాలహారం ఇవ్వబోయాడు. 'అయ్యా! మీరు అడిగిన పని నేను చేయలేదు. కాబట్టి నాకు హారం వద్దు' అన్నాడు.

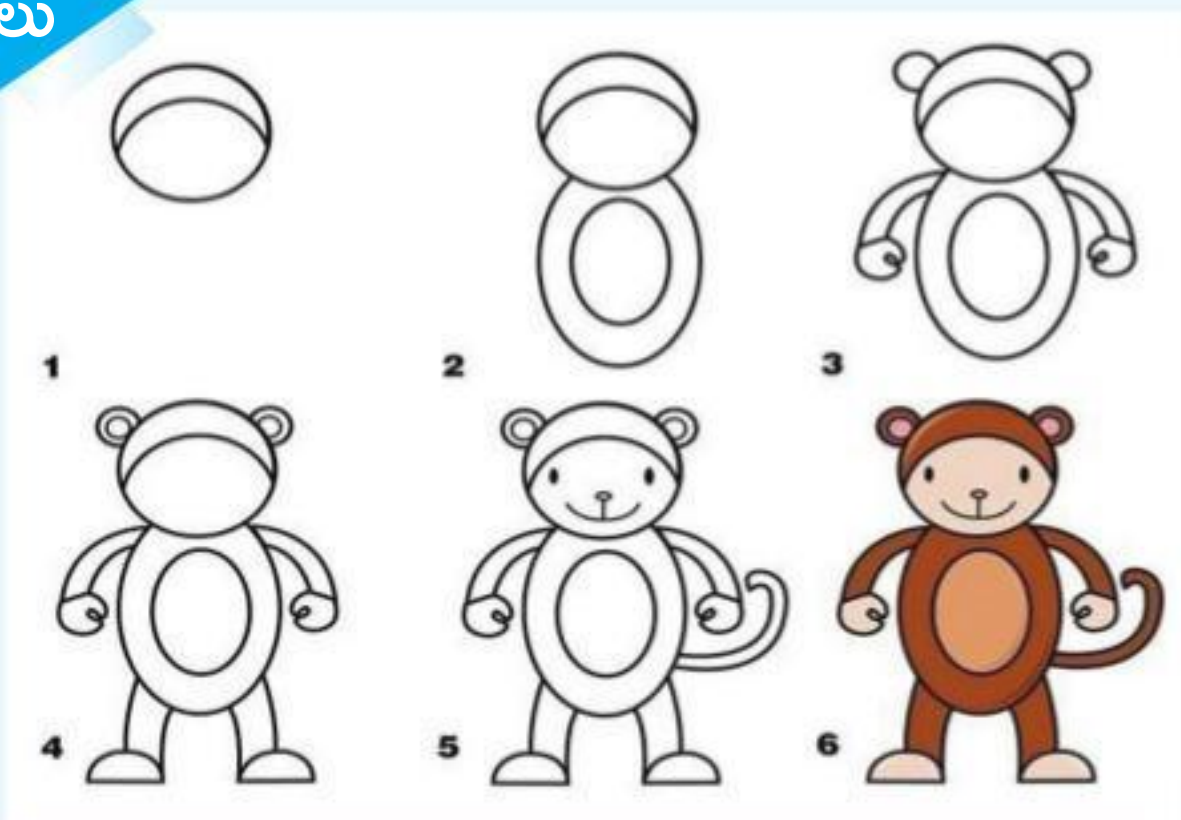
అతని సంస్కారానికి మరోసారి ఆశ్చర్యపోయాడు రాజు. 'నీవు పక్షిగూడును గురించి చెప్పిన మాటలు మా కళ్ళు తెరిపించాయి. ఈ హారం తీసుకో' అంటూ ఆప్యాయంగా అతని తల నిమిరి ఇచ్చాడు రాజు.

'మనం ఎన్ని చదువులు చదివినా.. ఆ గొర్రెలు కాచే యువకుడిలా ఆలోచించలేకపోయాం. కొన్ని విషయాలు ప్రత్యక్షంగానే తెలుసుకోగలుగుతాం' అన్నాడు రాజు. 'అవును మహారాజా! మన ఆనందం కోసం పంజరాల్లో బిలుకల్ని, జంకలను, నెమళ్లను పెంచుతున్నాం. వాటిని అడవిలో వదలి స్వేచ్ఛ కల్పిద్దాం' అన్నది రాణి.

'లెస్సగా పలికావు రాణి, అలాగే చేద్దాం!' అని రాజు సంతోషంగా పరివారంతో కలిసి అంతఃపురానికి తిరిగి వెళ్లారు.

- కంచనపల్లి వెంకట కృష్ణారావు  
9348611445

## చిరుమువ్వలు

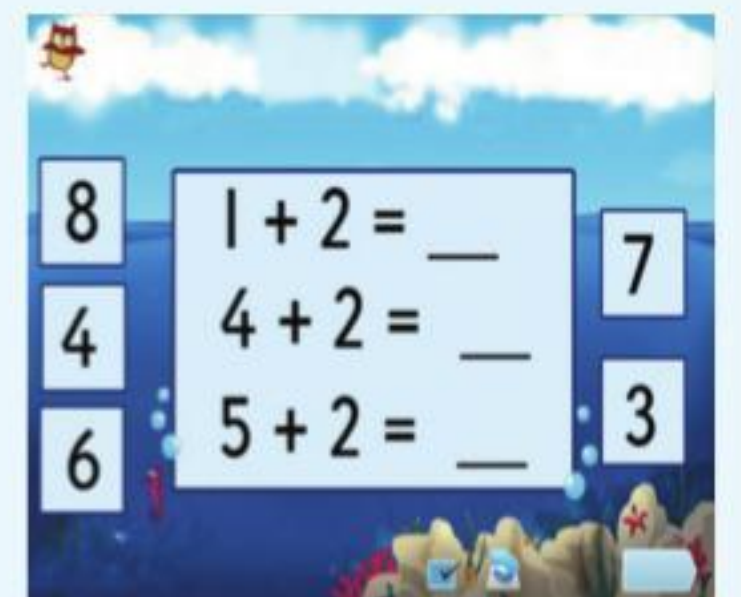


## బొమ్మ గీయండిలా

కోతి బొమ్మను సులభంగా ఎలా గీయాలో నేర్చుకుందాం!

## చుక్కలు కలపండి

పిల్లలూ.. కింద బొమ్మలో చుక్కలు కలిపితే ఏ బొమ్మ వస్తుందో కనుక్కోండి.



## లెక్కలు చేయండి

పైనున్న బొమ్మలో కొన్ని కూడికలు ఇచ్చాం. వాటి జవాబులు పక్కన బాక్స్ లో ఉన్నాయి. దేనికెదురుగా వాటి సరైన జవాబులను పూరించండి.

రంగురంగుల కలువల నెలపును కనుల నిండుగా చూడాలంటే.. ఏ చెరువు గట్టుకో, సరస్సు ఒడ్డుకో, నదీ తీరానికో వెళ్ళాలి. ఇకపై ఆ అవసరం లేదు. ఇంటి ముంగిట కాస్తంత స్థలం ఉంటే చాలు.. ఇక కలువల కల సాకారమైనట్టే. ఎందుకంటే చక్కగా కుండీల్లో తామర తుండులు, కలువ కొలనులను పెంచుకునేందుకు వీలుగా ఉండేలా నర్సరీ రైతులు అందుబాటులోకి తెచ్చారు. వర్ణ వయ్యారాల నక్షత్ర తళుకులినే పంకజాలు (కమలాలు) మనసుకి ఎంతో తుళ్ళింత.. హృదయాలకి ఎంతో పులకింత. ఇంకెందుకాలస్యం మీరూ కలువల కొలనును పెంచేయండి.

## తామరలు

ఉదయం పూని రాత్రివేళల్లో ముడుచుకుంటాయి. కలువలు రాత్రి విచ్చుకుని పగలు మూసుకుపోతాయి. కలువ, తామర సంకరీకరణం ద్వారా తయారుచేసిన వాటర్ లిల్లీ పువ్వులు రేయింబవళ్ళు విచ్చుకునే ఉంటాయి. పైగా ఇవి చిన్న పువ్వులు, చిన్న ఆకులతో ఎంతో రమణీయంగా ఉంటాయి. ఇంకా దట్టమైన సువాసనలూ గుప్పిస్తున్నాయి.. ఈ అధునాతన వాటర్ లిల్లీలు. వీటికోసం ప్రత్యేకమైన కుండీలా మార్కెట్లో అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. వాటర్ లిల్లీ దుంపలు నీటి కుండీల్లో వేస్తే చాలు.. మూడు నెలల్లో



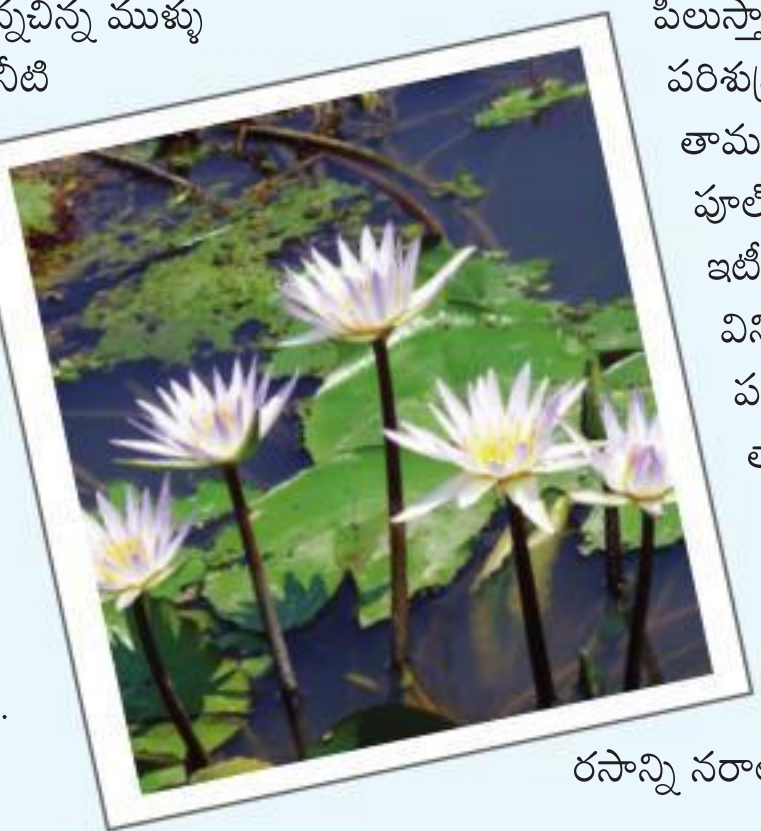
వాటి పువ్వులు రంగుల రేఖలతో పలుకరిస్తాయి. ఈ సరికొత్త వాటర్ లిల్లీలు సుగంధ పరిమళాలు గుప్పిస్తూ.. రంగుల్లో నాజుగా కొలుపుతీరి, నిత్యం పువ్వులు పూస్తూ అబ్బురపరుస్తున్నాయి. నర్సరీల్లో ఇలాంటి దుంపలు తయారుచేసి, రూ. 150 నుంచి రూ. 200 వరకూ అమ్ముతున్నారు నిర్వాహకులు. కుండీల్లో రకరకాల దుంపలు వేస్తే అన్నిరకాల వాటర్ లిల్లీలు చక్కగా విచ్చుకుని, మనోహరంగా అలరిస్తాయి. ఇటీవల కాలంలో ఇంట్లో నీటి కుంటలు ఏర్పాటు చేసుకుని, అందులో ఈ వాటర్ లిల్లీలను పెంచుకోవడం ఒక పోకడిగా వస్తోంది. ఒకసారి తొడిగిన మొగ్గ వారం రోజుల వరకూ విచ్చుకుని ఉంటుంది. ప్రస్తుతం ఈ కుండీల్లో పూలతోబాటు ఆర్కమెంటల్ చేపపిల్లల్ని కూడా కలిపి పెంచడం సంప్రదాయంగా మారింది. దుంపలు అప్పుడప్పుడూ పురుగు పట్టి కుళ్ళిపోతుంటాయి. అలాంటప్పుడు పురుగుల్ని చేపలు తినేస్తాయి. కాబట్టి ప్రతీ రెండు నెలలకోసారి కుండీల్లో నీరు మార్చడం శ్రేయస్కరం. దుంప నుంచి కొత్త పిలకలు వచ్చి



పువ్వులు పూస్తుంటాయి. వీటికి సీజన్ అంటూ ఏమీ ఉండదు. సంవత్సరం పొడుగునా పువ్వులు పూస్తూనే ఉంటాయి. దుంపలు కాకుండా మార్కెట్లో వీటి విత్తనాలూ అందుబాటులోకి వచ్చాయి. వాటి నుంచి మొలకలు రేప్పించడం అనుభవం, శ్రమతో కూడిన పని. రెడీమేడ్ దుంపలతోనే వాటర్ లిల్లీలు బాగా పుష్పిస్తాయి.

## తామర, కలువల మధ్య తేడా ఏంటి?

తామర, కలువలను గుర్తుపట్టడంలో చాలామంది పొరబాటు పడుతుంటారు. తామరాకు దళసరిగా పెద్దదిగా ఉంటుంది. దీనిమీద నీటిబొట్టు పడితే అంటుకోకుండా జారిపోతాయి. పువ్వు పెద్దగా, అందంగా ఉంటుంది. కాడకు చిన్నచిన్న ముళ్ళు ఉంటాయి. కలువలు నీటి మీద తేలివట్టు పూస్తాయి. సువాసనలను వెదజల్లుతాయి. ఇది మన జాతీయపువ్వు చిహ్నం. ఈ మొక్క చాలా కాయలు కాస్తుంది. పగలు ఎక్కువగా వికసిస్తుంది. కలువ మాత్రం కాస్త



చిన్నగా ఉండే పువ్వులు పూస్తుంది. కలువ పువ్వు ఆకుల మధ్యలో కట్ ఉండి, తేలిగ్గా నీటిలో తడుస్తాయి. కాడలు సున్నితంగా ఉంటాయి. నీటి ఉపరితలం కంటే కాడ కాస్త పైకొచ్చి, కలువ పువ్వులు వికసిస్తాయి. ఒక్కో మొక్కకు ఒక్కో కాయ మాత్రమే కాస్తుంది. కలువ పువ్వు ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రీయ పుష్పం. ఎక్కువగా రాత్రిపూట పువ్వులు పూస్తాయి.

## బురద నీటిని శుభ్రపరుస్తాయి

ఇవి బురదలో పుట్టడం వల్ల పంకజాలని పిలుస్తారు. బురద నీటిని పరిశుభ్రంగా మారుస్తాయి. తామర గింజలను ఫూల్ మకాన్ పేరుతో ఇటీవల కూరగా వినియోగం పెరిగింది. పల్లెల్లో పూర్వం నుంచీ తామరాకులను మాంసాహారాన్ని పొట్టాలు కట్టడానికి ఉపయోగించేవారు. కలువల ఆకుల రసాన్ని నరాల రోగాలు, అజీర్తికి,



## విరి తోట

విరేచనాలు ఉపశమనానికి తయారుచేసే మందుల్లో వాడతారు. ఇంకా వీటి పూలను అలంకరణకు, పూజలకు వాడుతుంటారు.

## అలరిస్తున్న పాండ్లు

సిమెంటు కుండీల మాదిరి నర్సరీ రైతులు తయారుచేస్తున్న చిన్న కలువకొలను (పాండు) ఎంతో ఆకర్షణీయంగా ఉంటోంది. తామరలు, కలువలు, వాటర్ లిల్లీల మిశ్రమంలో దీన్ని తయారుచేస్తున్నారు. వీటిలో కొన్ని పగలు, మరికొన్ని రాత్రులు, ఇంకొన్ని నిత్యం రంగుల పువ్వులు పూస్తూ సుగంధ పరిమళాలు వెదజల్లుతూ ఎంతో ఆకట్టుకుంటున్నాయి.

- చిలుకూరి శ్రీనివాసరావు  
8985945506